№ 122 (2622) ▪ П'ятниця, 13 липня 2001 року ▪ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

Учасник героїчної оборони Києва Микола Павлович Бабенко одержує з рук столичного голови Олександра Омельченка відзнаку від Президента України на честь 60-річчя визволення Києва

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ЦЬОГО ДНЯ

▪ *1858 р.* Народився Ян (Іван) Гануш, український та польський мово- й літературознавець. ▪ *1874 р.* Народився вчений у галузі гірничої справи Олександр Скочинський. Брав, зокрема, участь у проектуванні шахт Донбасу. ▪ *1894 р.* В Одесі народився Ісак Бабель, майбутній письменник («Одеські оповідання», «Конармія»). ▪ *1908 р.* У Лондоні відкрилися IV Олімпійські ігри, в яких уперше взяли участь жінки. ▪ *1920 р.* Створено Український Червоний Хрест. ▪ *1926 р.* Народився Віталій Романенко, видатний спортсмен, олімпійський чемпіон 1956 р. у стрільбі.

Дякуємо за підтримку

Голова Верховної Ради України Іван Плющ зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Канади в Україні Дереком Фрейзером у зв'язку з припиненням терміну його повноважень. Іван Плющ подякував панові послу за плідну трирічну співпрацю, розуміння, підтримку, що її надає Канада Україні як на двосторонньому, так і на багатосторонньому рівні. Дерек Фрейзер також висловив задоволення співпрацею канадського посольства з українським парламентом і запросив його голову відвідати Оттаву.

Парламентська хроніка

Віктор Король: «Махінації відбувалися за згодою НБУ»

Ранкове і денне засідання 12 липня

22 серпня відбудеться урочисте засідання Верховної Ради, присвячене 10-й річниці незалежності України. Таку постанову прийняли народні депутати на початку пленарного засідання.

Потім парламент перейшов до питання, на якому увагу акцентують уже другий тиждень: кризова ситуація з банком «Україна». Уряд запропонував нову редакцію закону про випуск облігацій внутрішньої державної позики в обмін на активи банку «Україна».

(Закінчення на 3-й стор.).

У номер

Борги реструктуризують

У Парижі розпочалися переговори української делегації на чолі з міністром фінансів Ігорем Мітюковим про реструктуризацію боргу України Паризькому клубові кредиторів. Як повідомляє «Інтерфакс», Україна тимчасово припинила платежі країнам — членам клубу 20 січня 2000 року, заявивши про намір їх реструктуризувати. Сума реструктуризації боргу становитиме близько мільярда доларів.

У центрі уваги — проблема Придністров'я

Учора в Києві відбулася важлива трьохстороння зустріч глав МЗС України, Росії та Молдови. У центрі уваги міністрів — проблема Придністров'я. Ця зустріч міністрів закордонних справ з урегулювання Придніпровського конфлікту вже третя. До цього Анатолій Зленко, Микола Чорномаз та Ігор Іванов зустрічалися в лютому в Харкові, а також у червні в рамках саміту СНД у Мінську.

(Матеріали на цю тему читайте на 5-й стор.).

ОРДЕНИ й БЕЗГРОШІВ'Я

ПО РОБОТІ й НАГОРОДА:

Свого часу слава про Галину Пархоменко (у шлюбі тепер Циганенко) лунала всією Луганщиною. Та що там Луганщина, про трудові здобутки передової доярки писали радянські газети і вся країна читала про птахофабрику «Хрустальна» Антрацитівського району, про чорно-рябу корівку-рекордсменку під номером 128, яка щодня давала по 45 літрів молока.

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Валерія ДРУЖЕНКА.

Трагедія на майдані

Як повідомили в Міністерстві надзвичайних ситуацій, вчора вдень у центрі столиці на будівельному майданчику площі Незалежності стався раптовий зсув грунту — під обвал залізобетонних конструкцій потрапили люди, які там працювали.

На 15-ту годину рятувальні служби МНС і міста вжили заходів щодо з'ясування кількості і порятунку постраждалих будівельників.

Я вам пишу...

І аборигени не витримали б

Що вітчизняне телебачення пропонує нам взамін імпортних зразків?.. Взяти хоча б «Білу ворону»: солідні, навіть сивоголові люди часто втішаються непристойними анекдотами... За роки незалежності в Україні катастрофічно скоротилася народжуваність. Цій тривожній тенеденції підігрує передача «Шоу самотнього холостяка». В інтересах держави доцільно готувати програми протилежного спрямування — про щасливі сім'ї. Ведучий, нібито одружений, — отже, знає смак сімейного життя — пропагує холостяцтво... Нерідко паузи між різними програмами заповнюють барабанним гуркотом. Напевно, й аборигени в племенах затуляли б вуха!

Микола КАЛЮЖНИЙ.

Ананьїв Одеської області.

P. S. Фонд держмайна подав до суду на покупця ВАТ «Рівнеазот»

Виступ заступника Голови Верховної Ради України Степана ГАВРИША на засіданні Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія)

7 липня 2001 року
м. Венеція (Італія)

Конституція — чинник стабільності

6—7 липня 2001 року у Венеції (Італія) відбулося пленарне засідання Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії). У складі офіційної української делегації у засіданні Комісії брали участь заступник Голови Верховної Ради України С. Гавриш, міністр юстиції України С. Станік.

У порядку денному засідання Венеціанської комісії обговорювався проект консолідованого висновку Комісії на проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України», підготовлений народними депутатами України С. Головатим, О. Морозом та іншими. Висновок було підготовлено експертами Комісії Дж. Малінверні (Швейцарія) та Ж. Батлінером (Ліхтенштейн).

Високоповажні члени Європейської комісії «За демократію через право»!

Щиро вдячний вам за запрошення виступити на засіданні Комісії, де працюють кращі європейські експерти, які поставили перед собою мету утвердження вищих демократичних цінностей, вінцем яких є права і свободи людей через верховенство права.

Право є стрижнем будь-якої демократії. Утвердження принципів демократичного права як результат його історичної еволюції і суспільного договору забезпечує процес демократичного прогресу кожного суспільства незалежно від історичного і соціально-економічного рівня його розвитку.

Розуміння цієї принципової умови перебуває в центрі суспільно-державної теорії і практики сучасного розвитку України. Доктрина її державного будівництва має в основі європейські стандарти демократії, практику організації діяльності державної влади і функції народу-суверена як єдиного її джерела.

Хочу від імені Голови Верховної Ради України І. Плюща і депутатського корпусу висловити вдячність за постійну професіональну зацікавленість Венеціанської комісії проблемами формування правового поля України, за допомогу, яку ми отримуємо у вигляді її гармонізованих правових позицій. З одного боку, це робить Україну відкритішою для європейського співтовариства, а з другого — адаптує нашу законодавчу практику і, головне, правосвідомість до сучасних європейських стандартів.

Високоповажні члени Комісії!

Перш ніж звернутися до аналізу проекту закону про внесення змін до Конституції України підготовленого моїми колегами по парламенту попередньо хочу поділитися з вами кількома важливими думками. Вони визначають суть, яка є причиною і наслідком постійних змін Конституції в Україні. З 1996 року — часу прийняття Конституції — в парламент України було подано 17 законопроектів, спрямованих на різні за обсягом і характером її зміни.

Перше. За історичним досвідом Українська республіка є молодою державою з двома короткими періодами розвитку: до прийняття і після прийняття Конституції. Перший період пов'язаний з гострою політичною боротьбою за владу та ідеологію розвитку суспільства і характеризується системно-структурною, соціально-економічною кризою, що постійно поглиблювалася.

Другий період зумовлюється визначенням європейського стратегічного розвитку України і організації побудови держави та суспільства на принципах прийнятої Конституції.

Можна також стверджувати, що обидва ці періоди в Україні об'єднує невпинна боротьба за власність, боротьба між демократичними силами і їх опонентами за політичну владу.

Аналіз свідчить, що одним із головних чинників сучасної стабільності в Україні є її Конституція. Я особисто вважаю, що чим стабільніша буде Конституція, тим стабільніша буде держава.

Друге. За рівнем і характером соціально-економічного розвитку Україна перебуває на перехідному етапі організації її внутрішнього життя. Демократія в Україні має транзитний характер. Суспільство політично практично не структуроване. Інститути громадянського суспільства лишень формуються і помітно не впливають на державне життя. Партії представляють всього 2—2,5 % населення. За цих умов найістотнішим гармонізуючим чинником стабільного розвитку виступає Конституція.

Третє. Історична еволюція суспільства, зростання його національної політичної свідомості, з одного боку, і загострення боротьби між різними політичними силами, з другого, призводить до використання з метою досягнення бажаного результату різних методів та інструментів. Сьогодні найактуальнішим і ефективним засобом цієї боротьби може стати зміна Конституції на вимогу частини політичних сил.

І четверте. Конституція України була прийнята як акт суспільного погодження і компромісу, результат численних дискусій і на національному, і на європейському рівні з моніторингом основних конституційних принципів через Конституційний договір. Тому прийняття будь-яких, тим більше масштабних, змін до Конституції України вимагає високої політичної відповідальності, корпоративної політичної незаангажованості і чіткої прогнозованості позитивного впливу таких змін на демократичний розвиток суспільства, забезпечення прогресу прав і свобод громадян.

Пропоновані зміни до Конституції, без сумніву, є масштабними, оскільки пов'язані зі змінами 18 статей і 23 частин цих статей. Вони мають системний характер і спрямовані на функціональні зміни існуючої системи влади — передачу установчих повноважень щодо виконавчої влади тільки парламенту і в зв'язку з цим відповідне обмеження повноважень Президента України. Системно-функціональною, напевно, слід визнати зміну до статті 81 Конституції України шляхом доповнення її новою частиною — третьою. Внаслідок цього не тільки буде конституйовано всупереч статтям 5, 76, 79 Конституції конкретний тип виборчої системи — пропорційний, а й фактично ліквідується представницький мандат народного депутата України шляхом передачі найважливішої частини суверенної волі народу політичним партіям і виборчим блокам, які перемогли на виборах. Конституційними змінами, таким чином, вводиться імперативний мандат, який фактично належить не народному депутату України, а партії. Причому втрачається головна функція депутата відповідно до Конституції України — бути народним депутатом, — бо він стає депутатом партії. Зазначене загострює тенденцію до парламентської партократії в різних нормах, аж до певної диктатури. Одночасно це, як мінімум, за сучасних умов може усунути електоральну частину народу від здійснення функції влади і призвести до узурпації останньої політико-корпоративними організаціями та їх лідерами.

З урахуванням тих обставин, що всі рішення в парламенті України приймаються більшістю від конституційного складу народних депутатів України в результаті досягнення компромісів як наслідку нерідко політичної боротьби і протистояння, наділення парламенту правами, передбаченими в пунктах 4, 5, 6, 7 проекту, може призвести до виключної концентрації влади в руках політичних корпорацій та їх лідерів, які перемогли на виборах. Це може істотно вплинути на самостійність виконавчої гілки влади. Концентрація в руках політичної більшості парламенту повноважень щодо організації діяльності силових міністерств і відомств (пункти 6,7,8) може стати причиною політичних криз і загострення політичної боротьби і в суспільстві, і в парламенті.

Усе це, без сумніву, суперечить нашому розумінню і традиційним балансам сил у системі розподілу влад, побудованому на класичній системі формул стримувань і противаг, і самій логіці побудованої Конституцією гармонізованої системи організації влади та управління суспільством.

Шановні члени Комісії!

До цього моменту я спробував викласти окремі аспекти мого розуміння пропонованих змін до Конституції в системі оцінок політико-правового аналізу.

У мене, звичайно, є величезна спокуса як у людини, яка до цього часу читає лекції студентам, у тому числі з проблем конституційного права, зосередитися на суто конституційно-юридичному аналізі пропонованих моїми колегами змін до Конституції. Можливо, я і зробив би такий крок з вашого дозволу, хоча моя посада віце-спікера парламенту зобов'язує до процесуальної толерантності. Але я хочу висловити глибоку і щиру вдячність членам комісії панам Джорджо Малінверні (Швейцарія) і Жерару Батлінеру (Ліхтенштейн) і поздоровити з чудовим знанням Конституції України, що дало їм можливість підготувати високої якості консолідований висновок щодо проекту конституційної реформи в Україні, з яким я тут ознайомився.

Висновок є досить аргументованим, з детальним і системно-логічним аналізом Конституції та плану змін до неї, чесний і професіональний. Оскільки я особисто його підтримую, дозволю собі лишень коротко викласти деякі думки стосовно юридичної логіки пропонованих змін до Конституції.

Перше і найважливіше, Конституція України побудована певною мірою як жорстка система взаємопов'язаних підсистем та інститутів, об'єднаних логікою постійної взаємодії і механізмами балансів стримувань і противаг. Пропоновані зміни позбавлені системно-організуючого характеру і суперечать логіці побудови системи конституційного поля. Наприклад, намагаючись обмежити повноваження Президента України, автори законопроекту повторюють помилку, яку вони готові виправити запланованим проектом. Вони наділяють політичну більшість у політично не структурованому суспільстві авторитарними повноваженнями, яких немає зараз у Президента. Скажу точніше. Практично вся державна влада може в цьому разі бути зосереджена в руках політичної коаліції та її лідерів. При цьому інститут Президента стає декоративним і переважно представницьким.

Інший приклад. Тотальний контроль за виконавчою владою і постійна загроза втручання в усі без винятку функції її діяльності практично можуть призвести до розмивання законодавчої функції парламенту. Його профільні комітети значною мірою здатні в цих умовах дублювати міністерства.

Друге. Зміни, які ініціюються моїми колегами по парламенту, суперечать самій системі Конституції і цілому ряду її загальних та спеціальних норм. Я вже говорив про невідповідність змін до статті 81 Конституції України системі її норм, які обслуговують плюралістичну демократію в Україні. Те саме можна сказати і про пункти 2, 3, 4, 6, 7, 8, 23 проекту.

З наведеного можна зробити висновок, що пропоновані зміни до Конституції України мають односторонній, негармонізований характер. Вони здатні в поданому варіанті розбалансувати відносно стабільне конституційне поле, істотно нівелювати існуючий інституційний баланс повноважень, солідарну систему функціонування державної влади в Україні.

Шановні члени Комісії!

Незважаючи на молодість Конституції України, досвід будівництва моєї країни сьогодні випереджає думки її творців. І це справедливо. Тому що не встигають висохнути чорнила законодавця, який підписує закон, як закон старіє. Це логіка еволюції. І ми підтримуємо пошуки досконалих конституційних формул, особливо в сфері інституційних реформ, гармонізації конституційних відносин між гілками влади і за умов постійного діалогу про модель плюралістичної демократії в Україні.

Тому я із задоволенням знаходжу в законопроекті моїх колег також ряд цікавих і важливих для дискусії навколо питання про конституційну реформу пропозицій.

Однак, думаю, що і вони погодяться з моїм неупередженим висновком: зміни до Конституції є надзвичайним рішенням і необхідні тільки тоді, коли вичерпано, всі інші правові інструменти реформ. І саме до цього зобов'язує об'єктивна ситуація в Україні. Такі зміни повинні мати в основі суспільно-політичний консенсус і розширювати юридичну базу демократії. Вони покликані вдосконалювати Конституцію і гармонізувати її з реальним життям, будучи локомотивом прогресу суспільства. З огляду на це, всі конституційні новели повинні проходити тривалу публічну і професійну експертизу, моніторингові дослідження наслідків їх реалізації, коли мова йде про системні зміни до Конституції України.

Важливо прагнути врегулювати існуючі або виникаючі проблеми звичайними законами, беручи до уваги, що значна частина конституційних норм має широкий спектр правового забезпечення. Тут конституція створює юридичні ніші, які можуть бути заповнені звичайними законами, що розвивають конституційні положення.

Наприклад, парламенту України у січні цього року був запропонований законопроект № 6329 "Про парламентську більшість і парламентську опозицію», ініційований Президентом і доопрацьований спеціальною робочою групою народних депутатів України, якою я керував. Він складався з 13 статей і перехідних положень і детально вирішував ті самі питання, що й у пунктах 2, 3, 6, 8, 12 проекту змін до Конституції України. Він сім разів голосувався в парламенті, проте жодного разу не набрав потрібної для прийняття кількості голосів.

Шановні члени Комісії!

Я глибоко задоволений дискусією, яка сьогодні відбулася з проблеми внесення змін до Конституції України. Вона свідчить про відкриту модель демократії в нашому суспільстві, співпадання точок зору європейських експертів стосовно більшості запропонованих змін з нашим баченням. Ми сподіваємося, що ваша правова позиція, викладена в консолідованому висновку, дасть можливість парламенту України, конституційним експертам внести ряд корисних пропозицій щодо вдосконалення Конституції України. Думаю, що ваше дослідження із задоволенням буде вивчене і Конституційним Судом України.

Ще раз дякую вам за запрошення в це фантастичне місто, зіткане з павутини витонченої архітектури, каналів, вулиць-лабіринтів з відкритим до сонця долонями площі Святого Марка. Я щасливий, що виступив перед вами, що ви мене слухали, а особливо вдячний шановним панам Джорджо Малінверні та Жерару Батлінеру.

Дякую за увагу.

Перейменування припинити до перепису

Вечірнє засідання 11 липня

Парламентська хроніка

На вимогу колег парламентарії розглянули і схвалили в пакеті дві постанови — про інформацію уряду щодо підготовки до Всеукраїнського перепису населення 2001 року та про тимчасове припинення розгляду питань, пов'язаних із змінами в адміністративно-територіальному устрої. Основний доповідач з першого питання Наталія Вітренко закликала депутатів проголосувати за проведення перепису в грудні цього року і відкидала закиди щодо можливого негативного впливу цього заходу на парламентські вибори-2002. Її опоненти, зокрема член «Батьківщини» Михайло Павловський, пропонували провести перепис населення після виборів і у такий спосіб унеможливити прогнозовані маніпулювання влади.

Після нетривалих дебатів вирішили, що перепис таки має відбутися в грудні, а до цього часу, щоб уникнути плутанини, не приймати рішень про зміну назв, територіального устрою населених пунктів. Щоправда, тут же довелося розглядати проекти кількох постанов про зміну меж деяких населених пунктів Миколаївщини, Дніпропетровщини, Львівщини, Волині. Виходили з того, що ці документи зареєструвалися у ВР і почнуть діяти до набрання чинності попередньої — заборонної, постанови ВР.

Дискусійним виявилося і включене цього дня до порядку денного питання про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо ліцензування виробництва, експорту, імпорту дисків для лазерних систем зчитування. Олексій Марченко («Демсоюз»), Лев Глухівський (НРУ), Анатолій Матвієнко («Соборність»), Олена Мазур та деякі інші депутати закликали утриматися від прийняття цього документа. Головний мотив — не догоджати чужоземним «благодійникам» на збиток українським виробникам лазерних дисків, і за цього навіть посилалися на помилковий досвід болгар, котрі свого часу прийняли таке рішення. У відповідь автор законопроекту Сергій Чукмасов, представник уряду міністр освіти і науки Василь Кремінь запевняли, що Україна від ухвалення цього закону лише виграє. Якщо не прийняти закон, зазначив Василь Кремінь, то вже цього року держава втратить 200—250 млн... Яких саме мільйонів і за рахунок чого — не уточнювалося... Очевидно, аргументів за прийняття законопроекту виявилося замало.

З-поміж півтора десятка схвалених на засіданні законопроектів — про внесення змін до чинних законів за наслідками парламентських слухань про проблеми інформаційної діяльності та свободи слова; зміни і доповнення до Виправно-трудового кодексу (у зв'язку з введенням в дію нового Кримінального кодексу); про статус і соціальний захист чорнобильців; про донорство крові та її компонентів; про об'єднання громадян тощо.

Приємні новини і для мільйонів водіїв, власників автотранспорту — розглянули запропоновані Олександром Свиридою зміни до закону про дорожній рух. Народний депутат пропонує, зокрема, закріпити в законі норму, за якою водій з необхідних документів мусить мати лише посвідчення водія та техпаспорт на транспорт (а не цілу «кіпу» різних талонів, доручень тощо). З метою уникнення правових колізій запропоновано вилучити із закону норму, що дає право працівникам ДАІ знімати з автотранспорту номерні знаки і таке інше. На жаль, з'ясувалося, що окрім цього є ще кілька схожих законопроектів, а тому вирішили доручити профільному парламентському комітетові звести їх в один і винести на розгляд залу повторно.

Анатолій БЕНЬ.

Віктор Король: «Махінації відбувалися за згодою НБУ»

Ранкове і денне засідання 12 липня

Парламентська хроніка

(Початок на 1-й стор.).

Як доповів перший заступник міністра фінансів Петро Германчук, у цьому проекті, погодженому урядово-парламентською робочою групою, враховано більшість пропозицій депутатів. Заступник міністра запевнив, що запропонований законопроект — єдина альтернатива стандартній процедурі банкрутства банку, яка призведе до втрати коштів 1,7 млн. вкладників. У разі банкрутства банку, з 227 млн. гривень вкладів буде відшкодовано лише 67 мільйонів. Урядовий законопроект передбачав стовідсоткову виплату вкладів «України» через Ощадбанк, куди мало бути переведено вклади «України».

Народні депутати Наталія Вітренко, Микола Кравченко та інші запропонували альтернативний законопроект.

Виступаючи з трибуни, член тимчасової слідчої комісії ВР лідер ПСПУ Н. Вітренко заявила: через банк «Україна» проходили найбільші афери, і до них, зокрема, причетний і екс-прем'єр, екс-глава НБУ Віктор Ющенко. Як з'ясувала парламентська комісія, всі регіональні відділення банку працювали прибутково, однак їх ресурси «висмоктувалися» центром, який роздавав кредити «своїм» людям.

Профільний парламентський Комітет з питань фінансів і банківської діяльності, за словами його голови Валерія Альошина (фракція УНР), підтримав урядовий законопроект. Однак голова тимчасової слідчої комісії ВР Віктор Король («Солідарність») заявив: сьогодні неможливо назвати боржників банку «Україна», бо НБУ і «Україна» відмовили в наданні такої інформації. В. Король також стверджував, що в банку «Україна» відбувалися махінації за згодою НБУ.

Присутній на сесії Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах запевнив депутатів, що уряд цілком поділяє оцінки парламентом ситуації довкола банку «Україна». Прем'єр запевнив, що уряд створить усі умови для роботи слідчої комісії і попросив парламентаріїв схвалити у першому читанні урядовий законопроект.

Утім, за нього віддали свої голоси лише 133 депутати. Проти голосували фракції КПУ, СПУ, «Яблуко», частково «Трудова Україна» і «Батьківщина». Проект Н. Вітренко та інших набрав 191 голос. Його підтримали комуністи, соціалісти, «Демсоюз» і більшість позафракційних депутатів. Голова Верховної Ради України Іван Плющ закликав тимчасову слідчу комісію ВР з розслідування ситуації довкола банку «Україна» продовжити свою роботу, а уряд — провести додаткові консультації з парламентом.

На ранковому засіданні парламент також ратифікував угоду між урядами України та Молдови, долю якої не могли вирішити від 1994 року: про взаємне визнання прав та регулювання відносин власності. Схвалено також проект закону про приєднання України до конвенції про захист дітей та співробітництво в галузі міждержавного усиновлення.

На денному засіданні депутати схвалили у другому читанні проект Митного кодексу України. Однак так званий малий податковий кодекс — зміни до деяких законів України з питань оподаткування — не вдалося ані прийняти у другому читанні, ані відправити на повторне читання («за» — 193). Голосуючи постатейно, парламент підтримав поправку народного депутата Геннадія Балашова, якою з 2002 року ставка ПДВ встановлюється на рівні 10 відсотків, а з 2003 року взагалі скасовується ПДВ і натомість вводиться податок з обороту. Проти схвалення малого податкового кодексу виступили комуністи і трудовики. Неприйняття малого податкового кодексу означає, що проект держбюджету на 2002 рік має розроблятися на старій податковій базі.

Юліана ШЕВЧУК.

Загинув на журналістському посту

«Національна спілка журналістів гнівно протестує проти обстановки терору, погроз і залякувань, в якій доводиться українським працівникам засобів масової інформації виконувати свій професійний обов'язок», — говориться у заяві голови Національної спілки журналістів Ігоря Лубченка.

У дні, коли у Слов'янську били Ігоря Александрова, у Києві робили обшук на квартирі незалежного журналіста Олега Єльцова, а Мінський райсуд столиці позбавляв редактора газети «Свобода» Олега Ляшка права займатися журналістською діяльністю. Досі невідома доля Георгія Гонгадзе, ось уже майже чотири роки ніяк не можуть знайти замовників убивства редактора газети «Вечерняя Одесса» Бориса Дерев'янка.

«Ми вимагаємо від Генерального прокурора, міністра внутрішніх справ, голови Служби безпеки України знайти вбивць Ігоря Александрова, зустрітися з керівництвом Національної спілки журналістів, керівниками ЗМІ і поінформувати про те, що зроблено для захисту журналістів. Ми вкотре звертаємося до Президента України, керівників парламенту і уряду з наполегливою вимогою захистити журналістів, дати оцінку фактам утисків свободи слова в Україні», — наголошується у заяві.

Фотофакт

Цього року на пляжах Азовського моря стало більше курортників. Уперше за довгі роки припинено скидання в море побутових відходів, і численні проби морської води стали значно кращими.

Фото Бориса ДЕМБИЦЬКОГО (Укрінформ).

Чиновники стануть доступніші

Чернігівщина — перший регіон, де реалізуватимуть проект «Забезпечення прозорості системи регіонального управління в Україні». Про це повідомили на прес-конференції у Чернігові посол ОБСЄ, координатор проектів ОБСЄ в Україні Пітер Буркхард та голова Чернігівської облдержадміністрації Микола Бутко. Мета проекту — забезпечення найповнішого висвітлення діяльності органів виконавчої влади у вітчизняному та світовому інформаційному просторі. Невдовзі Чернігівська облдержадміністрація матиме свій веб-сайт в Інтернеті. Інтенсивний обмін суспільно важливою інформацією розпочнеться між райдержадміністраціями та обласною владою вже цього року.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

По роботі й нагорода: ордени і... безгрошів'я

Реалії

(Початок на 1-й стор.).

Вшановували, як тоді було заведено, й саму героїню. Обирали депутатом районної Ради. Нагородили орденом Леніна, орденом «Знак Пошани», Трудового Червоного Прапора. Пригадує, «з дошки пошани не злізала». А грамот у баби Галі — хоч музей відкривай. Щоправда, місце для них знайшла непоказне. Закинула, з усього видно, нікому тепер не потрібну купу паперів у далекий кут і спочатку навіть не могла пригадати, в якій.

— Яка з них користь, — зітхає жінка, шкодуючи, що під старість переїхала до Хлипнівки Черкаської області, — якщо кінці з кінцями зводити не завжди виходить.

Галина Семенівна, хоча і з болем у серці, віддала дітям орден Леніна на реалізацію. Залишилася від нього лише нагородна книжечка. Продала б, каже, й решту. Тільки до інших нагород, численних вимпелів, грамот, якими вшановувала колись доярку Батьківщина, комерційного інтересу ніхто не виявляє.

Баба Галя будь-що намагається дивитися на життя з оптимізмом. «Як і раніше, — каже, — в строю, хоч і (показує на костур) на трьох ногах». В період нинішнього економічного розбагахолу покладається виняткова на себе, свої професійні навички і вміння працювати по-справжньому. Так звикла. Своя корівка справно дає молоко. Вистачає й собі, й сині. Ще й залишається. Його лишки забирає Звенигородський сиркомбінат. П'ятдесят п'ять копійок за літр — теж гроші. Та й «молоковозка» щодня під'їжджає під саму хату.

За те, що про її заслуги забули, великого зла не тримає. Більше ображає інше. За словами жінки, вийшла на пенсію — спочатку одержувала 132 карбованці на місяць. У незалежній Україні почали давати 50 гривень. Щоправда, поступово пенсія зросла до сотні. Жінка вважає — все одно несправедливо. «Ви там, у столиці, передайте через газету куди слід, нехай 32 карбованці додадуть. Адже все життя горбатилася, ганяла, як навіжена».

Передаємо.

Галина КВІТКА.

Новини регіону: Херсонщина

Херсон

Нудьгувати ніколи!

Херсонські правоохоронці розкрили вбивство Валерія Черевка, помічника народного депутата від Херсонщини Станіслава Ніколаєнка, одного з лідерів Соцпартії. Як повідомив виконувач обов'язків начальника управління МВС області полковник Анатолій Науменко, майже через три роки в процесі оперативної роботи міліція вийшла на слід злочинців. Затримано братів Ш., котрих звинувачують у тому, що, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, під час сварки з покійним скоїли вбивство. Як стверджує міліція, це вбивство позбавлене політичного забарвлення.

Тим часом, вбивство Олександра Парчука, помічника народного депутата України Сергія Кириченка, скоєне місяць тому в Херсоні, кваліфіковане як «замовне» і досі не розкрите. С. Кириченко просив через ЗМІ обласну прокуратуру та управління МВС області звернути увагу на можливу причетність до злочину редактора однієї херсонської газети. Свого часу видання підтримувало тісні зв'язки з покійним, і його портрет не сходив зі сторінок газети. Згодом партнери посварилися.

* * *

Херсонські підводники-любителі «виловили» військовий тягач, який, пролежавши на дні Дніпра з часів війни, повністю зберігся. Підняту на поверхню танкетку мали намір здати в металобрухт. Відлякав бойовий арсенал — тягач був начинений 126 артилерійськими снарядами. Нині їх знешкодили спеціалісти саперної бригади, викликані з сусіднього Миколаєва. Прихистити знахідку в себе зголосився обласний краєзнавчий музей.

* * *

У розпалі жнива. Хлібний клин на Херсонщині більший, ніж торік. Навантаження на один комбайн перевищує 300 га. Зібрати зерна аграрії сподіваються вдвічі більше проти минулорічного показника — понад два мільйони тонн.

* * *

На Херсонському заводі карданних валів розробили новий вид продукції — карданвал для модифікованого автомобіля Кременчуцького автозаводу. Експериментальний кардан, що вже проходить випробування, дає змогу зменшити витрати пального. Заводчани покладаються й на співпрацю зі Львівським автобусним заводом, з яким укладено угоду про поставку карданів та шарнірів на суму 730 тисяч гривень, *повідомляє наш власний кореспондент з Херсонщини Алла БРУСИЛОВА.*

Фотофакт

У рятувальниці одного з підрозділів МНС доберман-пінчера Діни три роки військової служби: участь у ліквідації наслідків двох землетрусів у Туреччині, вибухів у житловому будинку Броварів і в 304-й школі Києва. Врятовано кілька десятків потерпілих.

Фото Анатолія ЛИСЕНКА (УНІАН).

Загинув за землю

Реалії

На Волині вкотре сталася кривава трагедія, спричинена земельним спором між селянами. Пенсіонер Федір Жигаревич із села Глухи Старовиживського району вистрелив упритул із саморобного обріза в свого односельця — сорокатрьохрічного Юрія Абрамчука. Поранений помер у лікарні. Слідство встановило, що пенсіонер самовільно захопив добрий шмат землі, яка належала Абрамчуку. Жигаревич мотивував свій вчинок тим, що цим наділом ще за панської Польщі володіла його родина. І він начебто має документальне підтвердження цього. Абрамчука не вдовольнили ці примарні докази. Зчинилася сварка. І підігрітий спиртним, пенсіонер схопився за обріз...

Побутове, на перший погляд, вбивство, має, однак, глибоке коріння. Сповідуючи споконвічну віру у святість годувальниці-землі, волинські хлібороби намагаються ділити її миролюбно. Та попри це у краї почастішали і випадки розборок між селянами, що віддають кримінальним душком. Неабиякий резонанс викликало вбивство голови новоствореного сільськогосподарського кооперативу. Молодий керівник господарства відібрав у пенсіонера-односельця ланцюг, яким той припинав свою корову на колективному пасовищі. Ображений селянин напився з горя, а потім на очах у дружини кривдника вдарив того ножем у живіт...

Виникають чвари через пасовища і розподіл колишнього колективного майна у Локачинському, Іваничівському, Ківерцівському районах. У кількох господарствах узялися селяни за штахетини біля напівзруйнованих приміщень ферм. Кожен відстоював свою цеглину... Схожа ситуація спостерігається і на Волинському Поліссі. Тут, серед густих лісів і непрохідних боліт, орна земля й пасовища мають особливу ціну. Тому суперечки між поліщуками частенько закінчуються мордобоєм. Ідуть навіть село на село. У Ратнівському районі стався трагікомічний випадок. Через спірне пасовище гурт молодиків вирішив провчити сусідів. Справу владнали... браконьєри, які мають спільні загати для риби на тутешній річці. Щоправда, піднімаючи чарчину за «мирову», вони влаштували бійку між собою, не поділивши рибні місця.

Заради об'єктивності зазначу, що обласна влада робить багато, аби подібні випадки не повторювалися. Оперативно реагує на кожне порушення. Упродовж року ухвалено низку розпоряджень, що сприяють переходу краян до ринку на селі. Але ці благі наміри частогусто перекреслює байдужість місцевих керівників. Як зазначає директор Волинського центру аграрних реформ Наталя Козак, причиною чвар переважно є бездіяльність голів господарств і сільських рад. Ніхто не порадить селянинові, не розтлумачить «правила гри». А головне — хлібороби панічно бояться судів. Не звикли вирішувати спори цивілізовано. А тому й тріщать чуби, проливається кров людська. Гинуть селяни за землю.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Безвихідь

Туди — сюди — назад...

Таку картину не раз спостерігали з вікна автомобіля чи автобуса відпускники, що поспішають до моря. Зернозбиральні комбайни, створюючи дорожні пробки, самоходом, повільно, долаючи не одну сотню кілометрів, пересуваються з північних регіонів на південь. Відповідно до плану Мінагрополітики кораблі полів «поспішають» на допомогу областям, де вже йдуть жнива. Проблема, звичайно, не лише в пробках. В Україні легше відшукати комбайн і набагато складніше — спеціальну техніку, призначену для його перевезення. І дорогоцінний моторесурс «Джон Дірів» зношується в дорозі, що призводить до передчасного старіння дорогих механізмів. Та іншого виходу немає. Комбайновий парк в останні десять років скоротився вдвоє. А значить, через тиждень-півтора відбуватиметься все з точністю до навпаки: агрегати поповзуть у зворотному напрямі. Тому водіям, які поспішатимуть з відпусток додому, також випаде можливість згадати ініціаторів стратегічного рішення незлим тихим словом.

Іван ЛАЗНЮК.
Фото автора.

Курячі пристрасті

Живність у хаті — у сінях чи коморі — вже нікого не дивує

Тенденції

Черкащиною прокотилася хвиля крадіжок домашньої птиці та худоби. Картинка, коли господар, аби вберегти своє майно, змушений тримати живність поруч, у хаті — у сінях чи коморі, — вже нікого не дивує. Люди не вірять у міцність здебільшого нехитрих замків на дверях хлівів. Мало покладаються й на силу правоохоронців. Перелік населених пунктів, вражених цією епідемією поповнюється чи не щодня. Крадене здебільшого зникає безслідно. Важко відшукати і зловмисників. Тому й не дивно, що у населених пунктах народжуються власні, іноді найнесподіваніші, версії біди, що охопила сільські райони. У Стебному Звенигородського району на повному серйозі розповідали про організоване угруповання. Викрадену живність злодії нібито постачають у кабаки, бари. А ці забігайлівки, мовляв, працюють під дахом можновладців. Незахищеність породжує страх. Навіть потерпілі, з якими довелося спілкуватися, якщо і називали своє прізвище, то «не для преси». У тому-таки Стебному одна бабця повідала: «Я пісний суп їм. А воно три курки взяло. Тоді — ще три. Замки знає — і за тими, що залишилися, прийде».

Навряд чи набіги на громадську худобу — виключення з правил. Швидше, таке явище можна назвати тенденцією. Авторка цих рядків об'їхала понад десяток сіл Тальнівського, Катеринопільського, Звенигородського, Маньківського районів і не знайшла жодного, де протягом останніх місяців не зникала б живність.

— Особисто в мене, — повідала одна з працівниць контори СТОВ «Романівка» Тальнівського району, — вкрали двоє поросят, кілограмів по 60 кожне. Перед тим коня і корову вивели у чоловіка з нашого села. Від корови у посадці знайшли голову і ноги.

Крадуть не лише в людей. У тамтешньому СТОВ поцупили троє коней.

— Знайти винуватців, — повідомила сільський голова Романівки Галина Смакова, — практично не можливо. Тільки в Умані, сусідньому райцентрі, 21 ковбасня. Довідки можна купити. Близько Жашків — чимало їде туди. Там, кажуть, коптильні цехи. Переробляють. А звідти — на Київ. Як можна з'ясувати: крадене те м'ясо чи ні?

Можливо, це випадковий збіг, але у тій-таки Романівці по місцевому радіо довелося почути: «У Поташі пропала теличка місячного віку білої масті. Хто знає місце її знаходження — прохання повідомити...».

— Неподалік по черзі дві корови вивели, — розповідає Юрій Цибровський, дояр СТОВ «Добра» Маньківського району. — Озброєні рушницями мешканці села від однієї знайшли м'ясо, розкладене на шкурі. У лісосмузі, вже у Жашківському районі. Затримали поблизу й водія, який, схоже, і мав забрати здобич — адже в машині було наготовлено рядна. Але це так і залишилося версією: не впійманий — не злодій. Доля другої корівчини ще сумніша — її господарям вдалося відшукати лише внутрішні органи.

— У Жашкові великий ринок, — продовжує Юрій Цибровський. — Вкрадуть та й торгують. А ти спи й усю ніч слухай — що собаки роблять.

У молодого подружжя С., яке мешкає у Гончарисі Катеринопільського району, зникли двійко поросят. Крадії нібито зловили — вже в іншому дворі.

В Єлизаветці цього ж району в господаря корову вкрали, завели у лісосмугу й забили.

А в Залізнячці дві корови з пасовища вивели. Їх невтішна хазяйка, знехтувавши комфортом, кілька ночей поспіль провела у хліві — вартувала вцілілого бичка. Допоки у село не приїхали заготівельники з Кіровограда.

У Розсохуватці, повідомили тамтешні пастухи, у баби Ліди забрали двійко поросят, а в Катерини О. — курей і пшеницю в коморі. «Чужі крадуть, — висловлює припущення немолода жінка. — У своїй хаті жити боязко, а ще страшніше — вийти вночі на двір».

Підтвердженням слів жінки можна вважати трагедію, яка розігралася майже два місяці тому у селищі Єрки. Вночі пенсіонерка Тамара Забудська, певне, почувши шум у хліві, вийшла на подвір'я і побачила двох молодиків, які спокійнісінько виносили звідти її гусей. Господиня стала на захист власного майна. Як розгорталися події далі, тепер можна судити лише зі слів зловмисників. «Ми не били, — давали пізніше свідчення два місцевих жителі, — лише штовхнули. Вона вдарилася головою». Надавати допомогу крадії не поспішали. Натомість, розповів селищний голова Єрок Леонід Польовий, перерили все у хаті — знайшли 500 гривень. Гроші забрали разом з іншим трофеєм — п'ятьма гусьми. Жінка померла, триває слідство.

У Катеринопільському райвідділі міліції, куди саме звернулися за коментарем, почули: «У Розсохуватці один уже докрався — вбили. Начальник РВВС саме там, на оперативному розслідуванні». Справді, Петра Вельгана зустріли на виїзді з Розсохуватки.

— Потерпілий живий,— поінформував він, — у реанімації. Зараз сказати нічого не можу — триває слідство. (Юнак, як з'ясувалося, заїжджий наркоман, того ж дня помер у лікарні. — **Авт.**)

Виконувач обов'язків начальника Звенигородського райвідділу міліції Володимир Зінченко був менш заклопотаний, тож розповів:

— 60 відсотків злочинів, які скоюють у районі, мають майновий характер. Крадіжки худоби та птиці посідають одне з чільних місць. Причини здебільшого соціальні, характерні для всієї країни, зокрема, безробіття. Приміром, громадянина К., якого вкотре притягнуто до кримінальної відповідальності, затримали в курнику у Звенигородці. Не так давно він повернувся з місць позбавлення волі. Без житла. На роботу не беруть. Поки тепло, кожен кущ — квартира. А їсти хочеться завжди. Доводиться брати чуже. Скоїв крадіжку — пішов. Прийшов — ...

Є й випадки, коли в курниках орудують неповнолітні, які навіть не досягли віку притягнення до кримінальної відповідальності. Сім'я велика, батьки не працюють, а діти — голодні. Затримаєш підлітка на гарячому, а він: «Я брав і буду брати — їсти хочу».

А що крадена живність постачається в якісь кабачки, авторитетно запевнив Володимир Олександрович, — такої тенденції немає.

Галина КВІТКА.
Фото Валерія ДРУЖЕНКА.

Анекдот до теми

Два чолов'яги повертаються в своє село добряче під мухою. Ніч.

— Дивись, Васю, до твого будинку через вікно злодій лізе.

— Тихо, тихо, хай лізе. Жінка подумає, що це я, ото вона йому задасть!

Від ведучої сторінки Галини Квітки

(тел. у Києві 441-85-76)

А чи трапляються крадіжки у вашому селі? Як ви, шановні читачі, уберігаєте від злодіїв своє майно? Пишіть, і ваші листи стануть основою майбутніх публікацій.

Записи Мельниченка не є джерелом інформації Держдепартаменту США

Допомога США в утвердженні в Україні верховенства права передбачає також допомогу в забезпеченні в країні свободи слова. Про це на прес-конференції заявив координатор Держдепартаменту США з питань надання допомоги новим незалежним державам Уільям Тейлор. Протягом тижня делегація США мала цілу низку зустрічей з високими офіційними особами, і рефреном цих зустрічей стали слова «верховенство права»: американці наголошували на його потребі, а наші запевняли, що знають це і все життя тільки те й робили, що цього прагнули.

Підбиваючи підсумки своїх дискусій у Києві, делегація дійшла висновку: Україна зосередилася на побудові підвалин для отого верховенства права. Решта знаходить вираження у запитаннях, на які поки що не тільки у Вашингтоні, а й у Києві немає відповіді: як Україні домогтися верховенства права, як зробити прозорою податкову систему, що задовольнятиме банківська система України потреби великого і малого бізнесу, зокрема, надаватиме кредити, економічно обгрунтовані, а не з огляду на політичну вигоду? А ще проблеми бюджету і багато, багато, багато чого... «Ми відчуваємо, що нині з великою інтенсивністю розв'язуються ці питання, —сказала другий заступник міністра фінансів США Ненсі Лі, додавши, — спостерігається зближення думок з цих питань, але деякі з них викликають дискусії». США, як стало зрозуміло під час прес-конференції, мають намір і далі допомагати Україні: ділитися досвідом побудови ринкової економіки. «Ми хочемо, щоб ефективнішою була допомога міжнародних фінансових організацій і двосторонння допомога», — наголосила Ненсі Лі.

На прохання «ГУ» розповісти докладніше про хід справи і про умови, потрібні для того, щоб у жовтні було схвалено обіцяне нам фінансування добудови енергетичних потужностей на Хмельницькій та Рівненській АЕС, Ненсі Лі без ентузіазму відповіла: «Цей проект обговорюється вже певний час. Щоб кредит був на комерційній основі і комерційно життєспроможний, потрібна надійна макроекономічна структура, у рамках якої його буде надано. А ще необхідний життєздатний енергетичний сектор, щоб цей кредит можна було повернути. Проект має також відповідати вимогам ядерної безпеки. Всі ці умови розглядалися сторонами. Це ті самі умови, які лежать на столі вже певний час».

І дай, Боже, щоб зі столу обіцянки Заходу та їхні умови не опинилися в довгій шухляді. А все до того йде. Головну справу — закриття Чорнобиля —зроблено, решта — «на столі»...

Що ж до фінансової допомоги загалом, то, як наголосив Уільям Тейлор, це питання зараз розглядає Конгрес. В проекті закону підкомітету Конгресу цього року обсяг допомоги Україні зменшено. Мотивування? Занепокоєність США темпами реформ і перебігом розслідування вбивств в Україні.

Тож природно, що левову частку часу на прес-конференції і на своїх зустрічах американці присвятили проблемі свободи слова в Україні, зокрема, справам вбивств журналістів Гонгадзе і Александрова. Делегація погодилася з висновками тих, з ким вона зустрічалася: ситуація зі свободою слова складна, а розслідування цих справ нікого задовольнити не може. «Нас на дуже високому рівні переконували, що ведеться чесне розслідування», — розповів журналістам Уільям Тейлор. На його думку, нині значно більше сил до цього докладають, ніж раніше. Жодних ультиматумів щодо розслідування американська делегація українській владі, звичайно, не ставила, а лише намагалася пояснити, що розв'язання цієї проблеми важливе для затвердження європейського стандарту верховенства права. Водночас Держдеп США, за заявою Тейлора, не вважає своїм джерелом інформації плівки майора Мельниченка: «Дуже якісна інформація надходить нам із посольства, міжнародної та української преси. Комбінація цих джерел достатня для ухвалення рішення Держдепартаментом».

На запитання журналістів, яку допомогу готові надати США нашим ЗМІ, Тейлор відповів, що дуже велика допомога, в тому числі фінансування деяких незалежних українських ЗМІ, вже надається (наприклад, за ініціативою Посольства США в Україні створено фонд допомоги незалежним ЗМІ), а в планах насамперед збільшення правової допомоги і це цілком виправдано, «якщо Україна збирається створювати умови для верховенства права».

А після закінчення прес-конференції українські журналісти сумно посміхалися. «Правова допомога —ніхто не тягне нас у суди. Просто відстрілюють».

Яна СТАДІЛЬНА.

Президент Болгарії призначив колишнього монарха країни на пост прем'єр-міністра. Сімеон II тріумфально повернувся до Болгарії кілька місяців тому після 55-річного вигнання. «Я приймаю цю пропозицію з великим хвилюванням, спираючись на довір'я», — заявив 64-річний Сімеон Саксен-Кобурзький.

Фото АП.

Очікується небувалий урожай зернових

За оперативною інформацією на початку липня в Грузії проведено збирання зернових на 28,5 тисячі га, з яких отримано 77,8 тисячі тонн зернових, або 27,3 центнера з гектара. З 12,4 тисячі гектарів уже отримано 36,4 тисячі тонн пшениці, що в середньому становить 29,3 центнера з гектара. Середній показник урожайності зернових у 2000 році становив 10,6 центнера з гектара, а пшениці — 11,2 центнера.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

Тунця — під захист

Британські екологи закликають урізноманітнювати рибне меню. Як заявила представниця Всесвітнього фонду природи, можна дегустувати новий вид риби кожного тижня і при цьому не повторюватися протягом року. Консерватизм споживачів, що надають перевагу трісці та тунцю, і відповідна активність рибальських флотилій спричинили стрімке скорочення чисельності цих видів у Північному морі. Фонд має намір добиватися створення біля британських берегів зон, вільних від рибальства.

На МЗС сподівайся, а сам...

Глава парламентської делегації України в ОБСЄ Ігор Осташ заперечує звинувачення МЗС на адресу членів делегації в пасивності під час обговорення питання про стан в Україні на засіданні Парламентської асамблеї ОБСЄ. Проект резолюції про Україну було запропоновано 25 депутатами асамблеї, зокрема із США, Канади, Німеччини. Деякі члени української делегації «готові були виступити проти резолюції по Україні». Однак, за словами І. Осташа, на виступ записався представник українського МЗС, але в останню мить йому не надали слова, бо за процедурою право на виступ на ПА ОБСЄ мають лише делегати і члени асамблеї. Члени української делегації позбавилися можливості виступити, бо «практично сподівалися на виступ представника МЗС», —зазначив І. Осташ.

Нагадаємо, в резолюції від 8 липня порушені питання відставки уряду Віктора Ющенка, розслідування обставин зникнення Георгія Гонгадзе, а політична ситуація була названа «тривожною».

Дороги до вузів України для дітей придністровських українців закрито

Нинішнього року випускники шкіл Придністров'я —етнічні українці не зможуть вступити до вузів України. Вперше за останні роки.

Голова Спілки українців Придністров'я Володимир Боднар так пояснив ситуацію. Міністерство освіти України за згодою з відповідною структурою в Придністров'ї виділило 75 місць для цільового навчання в українських вузах для юнаків і дівчат з лівобережного регіону Молдови. Та, відповідно до наказу міністра освіти Молдови, придністровським абітурієнтам було оголошено, що вони мають спочатку пройти співбесіду в Кишиневі і скласти в липні екзамен з історії Румунії, а також отримати залік з румунської мови та літератури. Крім цього всім бажаючим навчатися в Україні слід прийняти молдовське громадянство (у Придністров'ї за офіційними даними лише 80 тисяч осіб із 700 тисяч населення прийняли громадянство Республіки Молдова).

Минулої середи у Міністерстві освіти Молдови пройшла прес-конференція з цієї проблеми. На ній було заявлено, що співбесіду на знання румунської мови з обов'язкових вимог вилучено. Але молдовське громадянство для українських юнаків та дівчат з Придністров'я — ця умова залишилася. Представники Міністерства освіти в Кишиневі зазначили, що «діти стали заручниками політичної ситуації», проте...

Між іншим, багато хто з випускників придністровських шкіл вже отримав українське громадянство (у Придністров'ї подвійне громадянство дозволено). Тепер, щоб потрапити у квоту цільового набору, вони мають відмовитися від нього, бо в Молдові подвійне громадянство заборонено законом. За місяць, що залишився до вступних іспитів у вузи, неможливо ні відмовитися від одного громадянства, ні прийняти друге — Республіки Молдова. Таким чином дорога до освіти на історичній батьківщині для придністровських дітей закрита. Дотепер Придністров'я готувало в Україні педагогічні кадри для українських шкіл регіону, у яких відчуває постійний дефіцит. Тепер такої можливості не буде.

Союз українців Придністров'я має намір звернутися по допомогу до Президента України та в місію ОБСЄ. Але навіть якщо питання буде врегульовано, наступний навчальний рік для молодих придністровців, що бажають вчитися, втрачений.

Ситуація, що склалася, йде врозріз із заявою президента Молдови Володимира Вороніна про те, що його зусилля з урегулювання придністровського конфлікту спрямовані, передовсім, на полегшення життя населення обох берегів Дністра. Створюється враження, що претензії до керівництва «сепаратистського регіону» Воронін не поширює на пересічних людей, які в ньому проживають. Заходи, що вжиті міністерством освіти Молдови, природно розраховані на політичних лідерів Придністров'я. Але позначаться на дітях, що жодного відношення до політики не мають.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

P. S. Вчора молдовський парламент ратифікував договір про молдово-український кордон. «За» проголосувало 72 депутати зі 104. Тож парламент не підвів свого прем'єра, який у вівторок в Києві пообіцяв цю ратифікацію Верховній Раді України. Значить, крига скресла...

Хроніка. Факти. Події

■ Джакарта

Поплатився за непокору

Індонезійський президент Абдурахман Вахід наказав заарештувати главу Національного управління поліції країни у зв'язку з його «непокорою»: опальний генерал Біманторо відмовився залишити свій пост.

■ Портадаун

І знову сутички

У північноірландському місті Портадауні сталися сутички між протестантами-лоялістами та поліцією. Демонстранти кидали в поліцейських каміння і пляшки з запальною сумішшю, охоронці порядку у відповідь застосували водомети й гумові кийки. Вчора в Північній Ірландії відбулися сотні парадів на вшанування перемоги принца Вільгельма Оранського над військами короля католиків Якова 1690 року.

■ Буенос-Айрес

Чиновникам зменшать доходи

Міністр фінансів Аргентини Домінго Кавальо заявив, що уряд країни зменшить зарплати й пенсії своїм чиновникам у спробі віднайти кошти для обслуговування боргових зобов'язань перед іноземними кредиторами.

■ Москва

Кого хочеш вибирай

П'ять міст, що сподіваються стати господарями Олімпійських ігор 2008 року, подали свої заключні аргументи Міжнародному олімпійському комітету, який засідає в Москві. Рішення про те, де відбудуться ігри, буде винесено сьогодні. Осака, Париж, Пекін, Стамбул і Торонто входять до остаточного списку претендентів.

■ Гаага

Ізоляція — його доля

Екс-президента Югославії Слободана Мілошевича, який перебуває у тюрмі ООН в Гаазі, до 27 липня буде ізольовано від решти ув'язнених. Екс-президентові СРЮ відмовлено у спілкуванні з утримуваними у в'язниці боснійськими сербами. Натомість тюремна адміністрація запропонувала йому спілкуватися з хорватами та боснійськими мусульманами, проти яких Міжнародний трибунал для колишньої Югославії також висунув обвинувачення.

■ Лусака

ЄС по-африканському

У столиці Замбії завершився саміт Організації африканської єдності. Лідери більш як 50 країн ухвалили план реформування структур ОАЄ і створення Африканського союзу на зразок ЄС. Головне завдання Африканського союзу — сприяння економічному розвиткові найбіднішого у світі континенту.

■ Сеул

Розбіжності у поглядах на історію

Уряд Південної Кореї вирішив згорнути контакти з Токіо у військовій сфері. Конфлікт спричинило небажання японської сторони внести зміни у схвалений Міносвіти цієї країни підручник історії. На думку Сеула, його текст викривлює правду про період окупації Японією азійських країн під час другої світової війни. Як заходи у відповідь корейське Міноборони скасувало візит у Токіо глави Генштабу РК і відмовило у дозволі японським військовим кораблям відвідувати корейські порти у вересні 2001 року.

На фото АП: **вимагаючи перегляду історії окупації, корейці спалюють японський прапор.**

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Про імміграцію

ЗАКОН УКРАЇНИ

Цей Закон визначає умови і порядок імміграції в Україну іноземців та осіб без громадянства.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

імміграція — це прибуття в Україну чи залишення в Україні у встановленому законом порядку іноземців та осіб без громадянства на постійне проживання;

іммігрант — іноземець чи особа без громадянства, який отримав дозвіл на імміграцію і прибув в Україну на постійне проживання, або, перебуваючи в Україні на законних підставах, отримав дозвіл на імміграцію і залишився в Україні на постійне проживання;

квота імміграції — це гранична кількість іноземців та осіб без громадянства, яким передбачено надати дозвіл на імміграцію протягом календарного року;

дозвіл на імміграцію — рішення спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції та підпорядкованих йому органів, що надає право іноземцям та особам без громадянства на імміграцію;

посвідка на постійне проживання — документ, що підтверджує право іноземця чи особи без громадянства на постійне проживання в Україні;

імміграційна віза — позначка у паспортному документі, що засвідчує право іноземця або особи без громадянства на в'їзд в Україну для постійного проживання;

паспортний документ — документ, виданий уповноваженими органами іноземної держави або уповноваженими органами, спеціалізованими установами чи іншими автономними організаціями системи ООН, що підтверджує громадянство іноземця, посвідчує особу іноземця чи особу без громадянства, надає право виїзду за кордон і визнається Україною;

законні представники — батьки, усиновителі, батьки-вихователі, опікуни, піклувальники, представники закладів, які виконують обов'язки опікунів і піклувальників.

Стаття 2. Законодавство про імміграцію

Питання імміграції регулюються Конституцією України, цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, що не повинні їм суперечити.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору України.

Стаття 3. Правовий статус іммігранта

Правовий статус іммігранта в Україні визначається Конституцією України, цим Законом, іншими законами України та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.

Стаття 4. Квота імміграції

Дозвіл на імміграцію надається в межах квоти імміграції.

Квота імміграції встановлюється Кабінетом Міністрів України у визначеному ним порядку по категоріях іммігрантів:

1) діячі науки та культури, імміграція яких відповідає інтересам України;

2) висококваліфіковані спеціалісти і робітники, гостра потреба в яких є відчутною для економіки України;

3) особи, які здійснили іноземну інвестицію в економіку України іноземною конвертованою валютою на суму не менше 100 (ста) тисяч доларів США, зареєстровану у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

4) особи, які є повнорідними братом чи сестрою, дідом чи бабою, онуком чи онукою громадян України;

5) особи, які раніше перебували в громадянстві України;

6) батьки, чоловік (дружина) іммігранта та його неповнолітні діти;

7) особи, які безперервно прожили на території України протягом трьох років з дня надання їм статусу біженців в Україні чи притулку в Україні, а також їхні батьки, чоловіки (дружини) та неповнолітні діти, які проживають разом з ними.

Дозвіл на імміграцію поза квотою імміграції надається:

1) одному з подружжя, якщо другий з подружжя, з яким він перебуває у шлюбі понад два роки, є громадянином України, дітям і батькам громадян України;

2) особам, які є опікунами чи піклувальниками громадян України, або перебувають під опікою чи піклуванням громадян України;

3) особам, які мають право на набуття громадянства України за територіальним походженням;

4) особам, імміграція яких становить державний інтерес для України.

Розділ II. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ВИКОНАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ІММІГРАЦІЮ

Стаття 5. Повноваження Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України:

1) визначає порядок формування квоти імміграції і встановлює квоту імміграції на кожний календарний рік;

2) визначає порядок провадження за заявами про надання дозволів на імміграцію і поданнями про скасування дозволів на імміграцію та виконання прийнятих рішень;

3) затверджує зразок посвідки на постійне проживання, правила та порядок її оформлення і видачі.

Стаття 6. Повноваження спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції і підпорядкованих йому органів

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань імміграції і підпорядковані йому органи:

1) приймають заяви разом з визначеними цим Законом документами щодо надання дозволу на імміграцію від осіб, які перебувають в Україні на законних підставах;

2) перевіряють правильність оформлення документів щодо надання дозволу на імміграцію, виконання умов для надання такого дозволу, відсутність підстав для відмови у його наданні;

3) приймають рішення про надання дозволу на імміграцію, про відмову у наданні дозволу на імміграцію, про скасування дозволу на імміграцію та видають копії цих рішень особам, яких вони стосуються;

4) видають та вилучають у випадках, передбачених цим Законом, посвідки на постійне проживання;

5) ведуть облік осіб, які подали заяви про надання дозволу на імміграцію, та осіб, яким надано такий дозвіл.

Стаття 7. Повноваження дипломатичних представництв і консульських установ України

Дипломатичні представництва і консульські установи України:

1) приймають від осіб, які постійно проживають за межами України, заяви про надання дозволу на імміграцію разом з визначеними цим Законом документами, перевіряють правильність їх оформлення і надсилають через Міністерство закордонних справ України до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції;

2) видають копії рішень про надання дозволу на імміграцію та про відмову у наданні дозволу на імміграцію особам, яких вони стосуються;

3) оформляють особам, яким надано дозвіл на імміграцію, імміграційні візи.

Стаття 8. Повноваження інших органів виконавчої влади у сфері імміграції

Центральний орган виконавчої влади з питань праці та соціальної політики щорічно затверджує перелік спеціальностей та вимоги до кваліфікації спеціалістів і робітників, потреба в яких може бути задоволена за рахунок імміграції.

Центральний орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я затверджує перелік інфекційних хвороб, захворювання на які є підставою для відмови у наданні дозволу на імміграцію.

Інші органи виконавчої влади в межах наданої їм компетенції забезпечують виконання законодавства про імміграцію.

Розділ III. НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА ІММІГРАЦІЮ ТА ВИДАЧА ПОСВІДКИ НА ПОСТІЙНЕ ПРОЖИВАННЯ

Стаття 9. Подання заяви про надання дозволу на імміграцію

Заяви про надання дозволу на імміграцію подаються:

1) особами, які постійно проживають за межами України, — до дипломатичних представництв та консульських установ України за кордоном за місцем їх постійного проживання;

2) особами, які перебувають в Україні на законних підставах, — до органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції за місцем їх проживання.

Заяву про надання дозволу на імміграцію заявник подає особисто до відповідного органу державної влади. За наявності поважних причин (хвороба заявника, стихійне лихо тощо) заява може надсилатися поштою або за дорученням заявника, посвідченим нотаріально, подаватися іншою особою.

За неповнолітніх осіб, а також осіб, яких у встановленому порядку визнано недієздатними, заяву про надання дозволу на імміграцію подають їх законні представники.

Якщо іммігрує один з батьків, якого (яку) супроводжують неповнолітні діти, він (вона) повинен подати заяву чоловіка (дружини), посвідчену нотаріально, про те, що він (вона) не заперечує проти імміграції дітей разом з батьком (матір'ю). У випадку відсутності такої згоди батько (мати) повинен подати рішення відповідного державного органу про залишення дітей при батькові (матері). Зазначене рішення має бути легалізоване консульською установою України, якщо інше не передбачено міжнародним договором України.

Для надання дозволу на імміграцію до заяви додаються такі документи:

1) три фотокартки;

2) копія документа, що посвідчує особу;

3) документ про місце проживання особи;

4) відомості про склад сім'ї, копія свідоцтва про шлюб (якщо особа, яка подає заяву, перебуває в шлюбі);

5) документ про те, що особа не є хворою на хронічний алкоголізм, токсикоманію, наркоманію або інфекційні захворювання, перелік яких визначено центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я.

Вимога пункту 5 не поширюється на осіб, зазначених у пунктах 1, 3 частини третьої статті 4 цього Закону.

Крім зазначених документів подаються:

1) для осіб, зазначених у пункті 1 частини другої статті 4 цього Закону, — документ, що підтверджує підтримку їхнього клопотання центральним органом виконавчої влади України;

2) для осіб, зазначених у пункті 2 частини другої статті 4 цього Закону, — копії документів, що підтверджують відповідність рівня кваліфікації спеціаліста або робітника вимогам, передбаченим у переліку, затвердженому центральним органом виконавчої влади з питань праці та соціальної політики;

3) для осіб, зазначених у пункті 3 частини другої статті 4 цього Закону, — копія документа про державну реєстрацію іноземної інвестиції в економіку України іноземною конвертованою валютою на суму не менше 100 (ста) тисяч доларів США;

4) для осіб, зазначених у пункті 4 частини другої та у пункті 1 частини третьої статті 4 цього Закону, — копії документів, що засвідчують їх родинні стосунки з громадянином України;

5) для осіб, зазначених у пункті 5 частини другої статті 4 цього Закону, — документ, який підтверджує, що особа раніше перебувала в громадянстві України;

6) для осіб, зазначених у пункті 6 частини другої статті 4 цього Закону, — копії документів, що засвідчують їх родинні стосунки з іммігрантом, і документ про те, що іммігрант не заперечує проти їх імміграції та гарантує їм фінансове забезпечення на рівні не нижчому від прожиткового мінімуму, встановленого в Україні;

7) для осіб, зазначених у пункті 7 частини другої статті 4 цього Закону, — копія документа, що підтверджує надання особі статусу біженця в Україні чи притулку в Україні, а також документ, що підтверджує факт безперервного проживання особи на законних підставах на території України протягом трьох років з дня надання їй статусу біженця в Україні чи притулку в Україні;

8) для осіб, зазначених у пункті 2 частини третьої статті 4 цього Закону, — копії документів про призначення їх опікунами чи піклувальниками над громадянами України або про встановлення над ними опіки чи піклування громадянина України;

9) для осіб, зазначених у пункті 3 частини третьої статті 4 цього Закону, — документи, які підтверджують, що вони або хоча б один з їх батьків, дід чи баба, повнорідні брат чи сестра народилися або постійно проживали до 16 липня 1990 року на території, яка стала територією України відповідно до статті 5 Закону України «Про правонаступництво України», а також на інших територіях, що входили до складу Української Народної Республіки, Західно-Української Народної Республіки, Української Держави, Української Соціалістичної Радянської Республіки, Закарпатської України, Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР);

10) для осіб, зазначених у пункті 4 частини третьої статті 4 цього Закону, — подання центрального органу виконавчої влади України про те, що імміграція особи становить державний інтерес для України.

Особи, які постійно проживають за межами України, за винятком осіб, зазначених у пунктах 1, 3 частини третьої статті 4 цього Закону, разом із заявою про надання дозволу на імміграцію подають також довідку про відсутність судимості.

Якщо за дії, пов'язані з наданням дозволу на імміграцію, законодавством України передбачена сплата державного мита або консульського збору, разом із заявою подається документ про його сплату.

У разі неподання особою всіх визначених цим Законом документів заява про надання дозволу на імміграцію не приймається.

Термін розгляду заяви про надання дозволу на імміграцію не може перевищувати одного року з дня її подання.

Стаття 10. Підстави для відмови у наданні дозволу на імміграцію

Дозвіл на імміграцію не надається:

1) особам, засудженим до позбавлення волі на строк більше одного року за вчинення діяння, що відповідно до законів України визнається злочином, якщо судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку;

2) особам, які вчинили злочин проти миру, воєнний злочин або злочин проти людяності та людства, як їх визначено в міжнародному праві, або розшукуються у зв'язку із вчиненням діяння, що відповідно до законів України визнається тяжким злочином, або проти яких порушено кримінальну справу, якщо попереднє слідство за нею не закінчено;

3) особам, хворим на хронічний алкоголізм, токсикоманію, наркоманію або інфекційні захворювання, перелік яких визначено центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я;

4) особам, які в заявах про надання дозволу на імміграцію зазначили свідомо неправдиві відомості чи подали підроблені документи;

5) особам, яким на підставі закону заборонено в'їзд на територію України;

6) в інших випадках, передбачених законами України.

Положення пунктів 1, 3 не поширюються на осіб, зазначених у пунктах 1, 3 частини третьої статті 4 цього Закону.

Стаття 11. Порядок в'їзду іммігрантів в Україну і видачі посвідки на постійне проживання

Особі, яка постійно проживає за межами України і отримала дозвіл на імміграцію, дипломатичне представництво чи консульська установа України за її зверненням оформляють імміграційну візу, що є чинною протягом року з дня її оформлення. Зазначена особа в'їжджає на територію України в порядку, встановленому законодавством України.

Після прибуття іммігранта в Україну він повинен звернутися протягом п'яти робочих днів до органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції за місцем проживання із заявою про видачу йому посвідки на постійне проживання. До заяви мають додаватися копія паспортного документа заявника із проставленою в ньому імміграційною візою та копія рішення про надання дозволу на імміграцію.

Орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції протягом тижня з дня прийняття заяви видає іммігранту посвідку на постійне проживання.

Особі, яка перебуває на законних підставах в Україні і отримала дозвіл на імміграцію, орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції за місцем її проживання видає посвідку на постійне проживання протягом тижня з дня подання нею відповідної заяви.

Розділ IV. СКАСУВАННЯ ДОЗВОЛУ НА ІММІГРАЦІЮ. ВИЇЗД І ВИДВОРЕННЯ ЗА МЕЖІ УКРАЇНИ

Стаття 12. Підстави для скасування дозволу на імміграцію

Дозвіл на імміграцію може бути скасовано органом, який його видав, якщо:

1) з'ясується, що його надано на підставі свідомо неправдивих відомостей, підроблених документів чи документів, що втратили чинність;

2) іммігранта засуджено в Україні до позбавлення волі на строк більше одного року і вирок суду набрав законної сили;

3) дії іммігранта становлять загрозу національній безпеці України, громадському порядку в Україні;

4) це є необхідним для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України;

5) іммігрант порушив законодавство про правовий статус іноземців та осіб без громадянства;

6) в інших випадках, передбачених законами України.

Стаття 13. Вилучення посвідки на постійне проживання, виїзд і видворення за межі України

Орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції за місцем проживання особи, стосовно якої прийнято рішення про скасування дозволу на імміграцію, не пізніш як у тижневий строк з дня отримання цього рішення надсилає його копію особі та вилучає у неї посвідку на постійне проживання.

Особа, стосовно якої прийнято рішення про скасування дозволу на імміграцію, повинна виїхати з України протягом місяця з дня отримання копії цього рішення.

Якщо за цей час особа не виїхала з України, вона підлягає видворенню в порядку, передбаченому законодавством України. У разі скасування дозволу на імміграцію стосовно особи, яка мала до його надання статус біженця в Україні, її не може бути вислано або примусово повернуто до країни, де її життю або свободі загрожує небезпека через її расу, національність, релігію, громадянство (підданство), належність до певної соціальної групи або політичні переконання.

Якщо особа оскаржила рішення про скасування дозволу на імміграцію до суду, рішення про її видворення не приймається до набрання рішенням суду законної сили.

У разі скасування дозволу на імміграцію та вилучення посвідки на постійне проживання у зв'язку із засудженням до позбавлення волі за вироком суду особа повинна виїхати з України протягом місяця з дня відбуття покарання.

Якщо особа, стосовно якої прийнято рішення про відмову у наданні їй дозволу на імміграцію, за час розгляду її заяви втратила інші законні підстави для перебування в Україні, на неї поширюються положення частин другої — четвертої цієї статті.

Стаття 14. Повторне подання заяви про надання дозволу на імміграцію

Особа може повторно подати заяву про надання дозволу на імміграцію не раніше ніж через рік з дня прийняття рішення про відмову у наданні дозволу на імміграцію чи його скасування.

Стаття 15. Оскарження рішень з питань імміграції, дій чи бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб

Дії та бездіяльність посадових і службових осіб, які порушують порядок та строки розгляду заяв про надання дозволу на імміграцію, рішення, прийняті спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань імміграції та підпорядкованими йому органами, можуть бути оскаржені у встановленому порядку до суду.

Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через місяць з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у двомісячний термін з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом;

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади України їхніх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом.

3. Рекомендувати Президенту України визначити центральний орган виконавчої влади, на який буде покладено виконання функцій спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань імміграції, та привести свої акти у відповідність з цим Законом.

4. Вважати такими, що мають дозвіл на імміграцію в Україну:

іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну на постійне проживання до набрання чинності цим Законом і мають у паспорті громадянина колишнього СРСР зразка 1974 року відмітку про прописку або отримали посвідку на постійне проживання в Україні;

іноземців та осіб без громадянства, які змушені були залишити місця постійного проживання в Автономній Республіці Абхазія Грузії, прибули в Україну, одержали в установленому порядку тимчасову довідку, прожили в Україні не менше п'яти років і звернулися протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом із заявою про видачу їм посвідки на постійне проживання в Україні;

іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну до 6 березня 1998 року за Угодою між Урядом Соціалістичної Республіки В'єтнам та Урядом СРСР про направлення і прийняття в'єтнамських громадян на професійне навчання та роботу на підприємства і в організації СРСР від 2 квітня 1981 року, залишилися проживати в Україні і звернулися протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом із заявою про видачу їм посвідки на постійне проживання в Україні;

іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну дітьми-сиротами у зв'язку із збройними конфліктами у місцях їх постійного проживання і виховуються або виховувалися у державних дитячих закладах чи в дитячих будинках сімейного типу або над якими встановлено чи було встановлено опіку або піклування громадян України.

Особам, зазначеним у пункті 4 Прикінцевих положень, посвідка на постійне проживання видається за їхніми заявами або заявами їх законних представників без оформлення дозволу на імміграцію. На них поширюється чинність статей 12—15 цього Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
7 червня 2001 року.
№ 2491-III

Закон друкується з комп'ютерного набору Укрінформу

Сценарій п'єси ми пишемо всі разом

Точка зору

Приводом для написання цієї статті стали три події, формально не пов'язані між собою. По-перше, це —використання «етнічного чинника» в полеміці та масових акціях, пов'язаних з висловленням вотуму недовіри урядові Ющенка. По-друге, нашуміле рішення Харківської міської ради про надання російській мові офіційного статусу поряд з українською на території міста і проведення з цього питання міського референдуму. По-третє, дискусія про проблеми забезпечення прав національних меншин та реалізації державної етнонаціональної політики, що мали місце в рамках науково-практичної конференції «Національно-культурне відродження і процес створення держави в Україні досягнення і перспективи», що відбулася в Києві навесні поточного року.

Чому ж з'явився привід згадати про конференцію, що відбулася більш як два місяці тому? Річ у тім, що деякі з проблем, про які йшлося на конференції, вже чітко заявили про себе у подіях останнього часу, інші поки що залишаються «річчю в собі», тією самою рушницею, що висить на стіні в першому акті драми і вистрелить у фіналі п'єси. От лишень сценарій цієї п'єси ми пишемо всі разом. І від наших дій, нашої позиції залежить — чи вистрелить «рушниця міжнаціональних конфліктів», чи вона залишиться незарядженою. І в цьому зв'язку є сенс винести на ширшу аудиторію думки й пропозиції, що пролунали на конференції.

Дуже часто доводиться чути, що одним з головних досягнень незалежної України є забезпечення міжнаціонального миру і злагоди на українській землі. Це справді так. Україна — одна з небагатьох посткомуністичних країн з багатонаціональним складом населення, якій вдалося уникнути гострих етнічних конфліктів. Проте останні події, згадані на початку статті, засвідчили, що в суспільно-політичному житті України є тривожні тенденції, які можуть порушити традиційну стабільність міжетнічних стосунків в нашій країні.

Багато хто звернув увагу на те, що у «війні гасел» з приводу долі уряду Ющенка вельми помітне місце посіли етнополітичні стереотипи. Транспаранти, що закликали до боротьби проти «москальско-жидівської комуни» та «жидо-масонської олігархії», скандальний виступ депутата Чародеєва у Верховній Раді України не просто неприємно вразили — від усієї цієї «політичної чортівні» лише крок до прямого насильства. «На початку було слово» не тільки в справах Божих, а й у справах диявольських. Громадянські війни та міжнаціональні конфлікти завжди розпочиналися з чіткого визначення ворогів, потенційних об'єктів для переслідування і знищення.

Робота однієї із секцій згаданої вище конференції була присвячена ролі засобів масової інформації в забезпеченні міжетнічної толерантності. Обговорення засвідчило, що випадків навмисного чи ненавмисного використання в мас-медіа негативних етнічних стереотипів, що ображають честь і гідність окремих етнічних груп, фактів прямого розпалювання міжнаціональної ворожнечі в Україні не так уже й мало. Проблема полягає в тому, що суспільство досі не напрацювало надійних та ефективних інструментів правової, політичної та громадянської протидії таким явищам. У цьому зв'язку лунали пропозиції про потребу розробити етичний кодекс українського журналіста, невід'ємною складовою частиною якого мають стати імперативи міжетнічної толерантності. Потрібно знайти розумний баланс між забезпеченням свободи слова і соціальною відповідальністю мас-медіа.

Етика міжнаціональних відносин, толерантність у зверненні до етнічних проблем — питання актуальне не лише для засобів масової інформації, а й для політиків. Керівництво політичних партій та громадсько-політичних рухів має нести відповідальність (і не лише моральну) за ті гасла й висловлювання, які їхні представники виносять «в народ». Асоціація національно-культурних об'єднань України, яку я представляю, вважає за потрібне спільно обговорити ці проблеми з політичними партіями напередодні чергової виборчої кампанії. Відмова від використання негативних етнічних стереотипів в наступній виборчій кампанії, та й загалом у практиці публічної діяльності українських партій, могла б стати вагомим внеском у формування атмосфери етнічної толерантності в українському суспільстві.

Ситуація, пов'язана з рішенням Харківської міської ради про офіційне використання російської мови водночас з українською в офіційних установах, висвітлила іншу, не менш важливу й складну проблему. В українському законодавстві, що регулює сферу міжнаціональних стосунків, є чимало суперечностей і неузгоджень. Ці проблеми значною мірою пов'язані із суперечністю між завданнями національно-державного відродження, утвердження державного статусу української мови, з одного боку, і потребою забезпечення умов для задоволення етнокультурних потреб, реалізації прав та інтересів національних меншин, що мешкають на території України, — з другого. В результаті на «точках дотику» між положеннями Конституції та чинного законодавства, а також між українським та європейським правовими полями виникають численні прогалини і лакуни, які дають змогу досить вільно тлумачити правові норми. З другого боку, на рішення законодавців, органів виконавчої влади і навіть судової відчутно впливає горезвісна політична доцільність.

Стаття 10 Конституції України чітко визначає державний статус лише української мови. При цьому гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Конституційний Суд України досить жорстко інтерпретував положення Основного Закону про державний статус української мови. Проте чинний закон про мови містить норми, що допускають офіційне використання мови національної меншини (поряд із використанням державної мови) у місцях її компактного проживання. Європейська хартія про місцеві мови і мовні меншини також припускає використання місцевих мов та мов меншин як мов районної чи місцевої влади (не забороняючи при цьому використання офіційної мови держави). До речі, гостру полеміку серед учасників конференції спричинило відоме рішення Конституційного Суду про визнання неконституційності ратифікації Верховною Радою України Європейської хартії про місцеві мови і мовні меншини. Підставою для такого рішення стало порушення законної процедури ратифікації. Проте це зовсім не завадило Верховній Раді за тією самою процедурою ратифікувати низку інших міжнародних угод України. Звідси й з'являються підозри про подвійні стандарти і політичну доцільність ухвалюваних рішень. Якщо не виробити зваженого і узгодженого підходу до розв'язання зазначених суперечностей, то вони можуть бути відтворені в новому законі про розвиток і застосування мов в Україні. Хоча іноді складається враження, що законодавці просто бояться звертатися до мовного питання.

Майже напевно можна прогнозувати різкий сплеск інтересу до мовної та етнічної проблематики в період майбутньої виборчої кампанії. Наближається перший за роки незалежності перепис населення України. Вже тепер озвучують підозри про можливості фальсифікації результатів перепису. Зважаючи на те, що оголошення попередніх підсумків перепису відбудеться в розпал виборчої кампанії, можна не сумніватися, що будуть спроби використати цю інформацію з метою передвиборної боротьби. Залежно від конкретних результатів перепису (зокрема, даних про частку російськомовних та етнічних росіян, особливості національної структури населення окремих регіонів країни тощо) окремі політичні сили можуть піддати сумніву об'єктивність і точність зібраної інформації. У зв'язку з цим особливо актуальним стає питання про громадський контроль за перебігом перепису. Асоціація національно-культурних об'єднань України виступає за те, щоб громадські організації національних меншин взяли щонайактивнішу участь у підготовці і проведенні всеукраїнського перепису населення.

Друга серйозна проблема майбутньої виборчої кампанії — прагнення декотрих політиків використати етнічний чинник. Вибори 1998 року засвідчили неефективність таких спроб. Виборці виявилися мудрішими за політиканів, що намагалися розділити виборців за національною та мовною ознакою. Але бурхливі колізії довкола уряду Ющенка засвідчили, що деякі діячі не проти штучно протиставляти українців і неукраїнців. З другого боку, реалізуються проекти створення політичних партій на основі Російського руху України та низки громадських організацій національних меншин. На нашу думку, в цьому разі ми маємо справу з надзвичайно небезпечною тенденцією навмисної політизації сфери міжнаціональних відносин. До порохової бочки прихованих і не до кінця розв'язаних міжнаціональних проблем і суперечностей свідомо підносять вогонь політичної боротьби. Політико-правове забезпечення інтересів окремих етнічних громад в країнах з багатонаціональним складом населення є одним з найважливіших критеріїв демократичності політичної системи. То як забезпечити представництво інтересів національних меншин і водночас уникнути надмірної політизації сфери міжнаціональних відносин?

На нашу думку, надзвичайно важливим в цьому плані є розвиток діалогу між громадськими організаціями, що репрезентують інтереси національних меншин, і впливовими політичними партіями. Це нормальний процес, характерний для всіх демократичних країн. Політичні партії у такий спосіб можуть забезпечити собі голоси виборців, які мають специфічні етнокультурні інтереси, а національні меншини — представництво своїх інтересів у парламенті (або через своїх лідерів, що пройшли за партійними списками, або через «дружні» партійні фракції). Тому Асоціація національно-культурних об'єднань України пропонує провести «круглий стіл» громадських організацій національних меншин і політичних партій України про форми і способи забезпечення представництва інтересів національних меншин в органах державної влади і місцевого самоврядування. На такому «круглому столі» можна було б обговорити політичні й правові механізми представництва інтересів національних меншин, і в рамках виборчої системи, і в процесі діяльності виборчих органів влади. Тут-таки логічно обговорити і етнічні аспекти звернення до проблематики міжнаціональних відносин у сфері публічної політики.

Звісно, у кожного складного політичного питання є свій специфічний алгоритм розв'язання, але є й спільні основи. Соціальний і політичний діалог, а не протиставлення за національною ознакою — ось головний рецепт забезпечення міжнаціонального миру та злагоди, розв'язання великих і малих проблем етнонаціональної політики в Україні.

Олександр ФЕЛЬДМАН,
президент Асоціації національно-культурних об'єднань України.

Щоб рушниця залишилася незарядженою

Офіційно

Заява фракції партії «Демократичний союз» з приводу запровадження МОЗ України санітарно-медичних документів єдиної форми

Останнім часом МОЗ України вкотре намагається врегулювати проблему забезпечення населення, яке підлягає обов'язковому медичному огляду, санітарними книжками єдиного зразка, надійно захищеними від підробок.

Фракція партії «Демократичний союз» завжди підтримує заходи, спрямовані на попередження розповсюдження інфекційних захворювань серед населення України, впорядкування введення та використання медичної документації, забезпечення повноти і достовірності інформації щодо проходження медичних оглядів. З розумінням було сприйнято і постанову КМ України №1784 від 6 грудня 2000 р., якою було затверджено комплексний план заходів щодо запровадження санітарно-медичних документів єдиної форми. Адже розробку і виготовлення медичних книжок було доручено провести Державному управлінню справами та Мінфіну, контроль за їх запровадженням, обміном та реєстрацією покладено на МВС і СБУ. Тобто все по-державному, все по закону.

Але лише на перший погляд. Фракція партії «Демократичний союз» змушена привернути увагу уряду, правоохоронних органів до того, що посадовці Міністерства охорони здоров'я вчергове роблять спробу створити умови для збуту вчителям, лікарям, працівникам дошкільних дитячих установ, закладів торгівлі і громадського харчування, яких налічується понад 4 мільйони, особових медичних книжок ціною по 13 грн., виготовлених ще в 1998 році з благословення колишнього першого заступника міністра — головного державного санітарного лікаря України пані Л. Некрасової. Тоді ж після втручання в справу групи народних депутатів нашої фракції виконання наказу МОЗ від 11. 03. 1998 року №66 та постанови Головного державного санітарного лікаря від 07. 04. 1998 року №8 було зупинено, а проти окремих посадових осіб порушено кримінальну справу за ознаками корупційних діянь. Адже, як з'ясувалося, оптова ціна медичної книжки повинна бути 1,5—2 грн., про що повідомив ще 30 листопада 1998 р. тодішній міністр охорони здоров'я А. Сердюк.

Не набагато вищу ціну медичної книжки називає і нинішній міністр В. Москаленко, хоч робить поправку на інфляцію. Але чому ж тоді вчителів, що працюють в пришкільних оздоровчих таборах, зобов'язують придбати медкнижки саме по 13 грн.? Чи не пропала ще в когось заповітна мрія нагріти руки за рахунок вчителів, лікарів, працівників інших сфер ось у такий спосіб? І чи не заради цього за наказом міністра В. Москаленка №366 від 15. 12. 2000 року саме на Л. Некрасову, яка не завершила свою брудну справу в 1998 р., а тепер очолює центральну санітарно-епідеміологічну станцію МОЗ України, покладено обов'язки координувати заходи щодо забезпечення, обігу та реєстрації санітарно-медичних документів?

У зв'язку з цим фракція партії «Демсоюз» вимагає від Прем'єр-міністра України А. Кінаха зупинити будь-які спроби МОЗ України нав'язати населенню санітарно-медичні документи по завищених цінах, доручити МВС України вивчити питання щодо законності дій посадових осіб органів охорони здоров'я із впровадження особових медичних книжок.

Просимо нашу заяву вважати депутатським запитом до Прем'єр-міністра України.

О. ВОЛКОВ,
голова фракції партії «Демократичний союз».

■ *Фотофакт*

Ярмарок професій пройшов у маріупольському Палаці металургів. Тут роботу випускникам шкіл пропонували 78 підприємств міста, серед яких металургійний комбінат, морський порт, коксохімічний завод. А представники 14 навчальних закладів запрошували молодь до студентських аудиторій.

Хто і чим допомагає атомникам

Першим «відкрився» Європейський союз: всебічно, широко і багатогранно

Якби не трапилося чорнобильської катастрофи, мабуть, не лякали б так усіх нас атомні електростанції. Та лихо світового масштабу сталося. Втім, його, вочевидь, не могло не бути — надто легковажно почали ставитися до ядерної енергетики у колишньому Радянському Союзі. Бо ж приборкання мирного атома не вважалося складною проблемою. Власне, супердержаву хвилювала не безпека АЕС, а кількість виробленої електроенергії. Щоб усьому соцтабору дарувати її. Але вже й тоді користувалися технічною допомогою зарубіжних країн. Проте з нинішнього погляду очевидним є ось що. Допомога та часто-густо не відповідала міжнародним вимогам. Планетарна катастрофа саме і змусила весь світ переглянути своє ставлення до підвищення безпеки усіх діючих атомних електростанцій. І передусім українських.

Міжнародна технічна допомога АЕС України з підвищення їх безпеки нині надходить від кількох країн і організацій—донорів. Зокрема, від Сполучених Штатів —за цільовою програмою «Ядерна безпека». За програмою ТАСІС — від Європейського союзу. Через Європейський банк реконструкції та розвитку, а також за проектами МАГАТЕ.

Нещодавно в Києві відбулася велика інформаційна кампанія про програми Європейського союзу щодо надання Україні технічної допомоги з підвищення ядерної безпеки наших АЕС.

Довідка про ініціаторів акції

Представництво Європейської комісії в Україні. Працює у нашій державі з 1993 року. Має статус дипломатичної місії. Здійснює керівництво виконанням Угоди про партнерство і співробітництво між Європейським союзом і Україною. Керує і контролює виконання Програми ТАСІС.

Європейська комісія

Це виконавчий орган Європейського союзу. Одне із завдань ЄК — загальне та поточне управління реалізацією Програми ТАСІС.

Європейський союз

До нього входять 15 країн Західної Європи. Шляхом формування спільного ринку, економічного і валютного союзу, а також реалізації спільної політики сприяє економічній і соціальній інтеграції, солідарності держав—членів ЄС.

Стратегію Європейського союзу в галузі ядерної безпеки розроблено на основі стратегії країн «великої сімки», прийнятої у 1992 році у Мюнхені. Тактична діяльність ЄС здійснюється згідно з Генеральним планом, яким передбачено 12 ключових напрямів. Серед них: якість і надійність роботи контрольно-вимірювальних систем, аналіз аварійних ситуацій, навчання спеціалістів, запобігання поширенню і локалізації радіоактивності, забезпечення аварійної готовності тощо. Програма ядерної безпеки — одна з головних складових роботи ЄС і охоплює понад 50 відсотків усього фінансового забезпечення його стратегічної діяльності.

А що являє собою програма ТАСІС? Це підтримка і передання європейських «ноу-хау» новим незалежним країнам і Монголії. Мета — розвиток у них ринкової економіки і демократичного товариства. Енергетика і навколишнє середовище, ядерна безпека — складові програми ТАСІС. Нині в Україні у рамках програми реалізується близько 100 проектів.

На одній із прес-конференцій начальник управління розвитку ядерного комплексу Мінпаливенерго Олександр Архипенко наголосив на такому. Поставлене в рамках проектів міжнародної технічної допомоги і, зокрема, за програмою ТАСІС устаткування використовується ефективно і дає істотну користь експлуатаційному персоналу українських АЕС. За нинішнього скрутного фінансового становища Україні самотужки було б важко придбати необхідне сучасне обладнання, запасні частини до нього, складні інформаційні системи, які значно підвищили ядерну безпеку енергоблоків українських атомних станцій.

Конкретні приклади допомоги Європейського союзу, приміром, Хмельницькій АЕС наводив заступник генерального директора з безпеки цієї станції Олександр Румик. Один із них — заміна акумуляторних батарей, виготовлення обладнання за міжнародними стандартами для системи безпеки станції. Важливо, що проект здійснено у стислі строки з часу підписання контракту. ЄС поставив обладнання для системи моніторингу вібрацій, зв'язку тощо. На станції очікують обіцяну центрифугу для переробки радіоактивної води, у якій є тверді частки. Вартість лише цього проекту 2.300.000 євро. Нині ЄС розглядає низку інших проектів для ХАЕС.

А на Рівненській атомній уже реалізовано проекти на загальну суму майже 16 млн. євро. У стадії виконання проекти на суму майже 7 млн. євро. Заплановано низку заходів у межах програми пріоритетних заходів з підвищення безпеки енергоблоків АЕС України. Зокрема, на Хмельницькій у липні ц. р. має розпочатися реалізація проекту модернізації електрообладнання на суму 10 млн. євро. До речі, цей проект може бути використаний і на інших атомних станціях. Адже у ньому закладено новий принцип діяльності ЄС — перехід від кількох невеликих проектів для окремих станцій до великих проектів великої вартості, які можуть бути використані всіма атомними станціями країни.

Загальна сума допомоги ЄС на добудову Рівненської та Хмельницької АЕС становить 31 млн. доларів США. На неядерні проекти в галузі енергетики — 9 млн. доларів.

Звісно, виникає слушне запитання: а яку допомогу надав ЄС Чорнобильській станції? Відчутну. Так, на процедуру закриття ЧАЕС — 60 млн. доларів США. У фонд спорудження об'єкта «Укриття» — 100, на різноманітні заходи, пов'язані з чорнобильськими проблемами, — 20 млн. доларів США.

А загалом Європейський союз протягом 1991—1998 років надав Україні допомогу на суму 210 млн. доларів США. Окрім цього, до фонду об'єкта «Укриття», керівництво яким здійснює Європейський банк реконструкції та розвитку, за програмою ТАСІС на спорудження другого саркофагу додатково виділяється 100 млн. доларів.

Це щодо коштів. А що можна сказати про практичну корисність технічної допомоги? На думку фахівців ядерного комплексу, з найефективніших технічних напрямів допомоги є такі. Це створення повномасштабних тренажерів на АЕС для всіх типів блоків реакторів типу ВВЕР. А це ті типи реакторів, котрі за своїми характеристиками можуть бути модернізовані для посилення безпеки їх функціонування. Тож тренажери дають змогу навчати та постійно підтримувати високу кваліфікацію оперативного персоналу ядерних блоків. Фактично у нас створено нову систему їх підготовки, котра до того ж відповідає міжнародним вимогам. Поставлене обладнання та програмне забезпечення інформаційно-обчислювальних машин дають можливість контролювати роботу атомних блоків у реальному часі і значно знижують ризик виникнення аварійних ситуацій. Впровадження високоефективних систем фізичного захисту на об'єктах АЕС упереджує несанкціонований доступ до них, можливі спроби тероризму тощо.

З огляду на все це, нашій державі потрібно створювати найсприятливіші умови для донорів усіх форм, заохочувати їх до подальшого розширення надання технічної допомоги. З цією метою Міністерство палива та енергетики розробило кілька проектів законів України, якими передбачається внесення змін до деяких чинних законів щодо оподаткування. Завдяки їм можна буде все чинне податкове законодавство привести у відповідність із Законом України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». Проте прийняттю нових законів чинять опір Державна податкова адміністрація, міністерства економіки та фінансів.

Але маємо пам'ятати про чинники, які пояснюють потреби у такій міжнародній допомозі. Якщо чорнобильські реактори типу РБМК зупинено, то враховуючи терміни введення в експлуатацію інших АЕС, після 2010 року потрібно буде знімати з експлуатації енергоблоки з реакторами типу ВВЕР. Це за умови, якщо проектний ресурс їх не буде продовжено після модернізації.

Цілковитої перебудови та технічної модернізації потребують 2-й енергоблок Хмельницької АЕС та 4-й Рівненської. Навіть не варто нагадувати потребу в такій допомозі при знятті і введенні з експлуатації Чорнобильської АЕС й об'єктів, розташованих у Чорнобильській зоні.

Усі перелічені проблеми було окреслено під час інформаційної кампанії. Провів її, між іншим, центр соціального моніторингу Міжнародного благодійного фонду «Дзвони миру», який очолює пан Віктор Ільїн. Саме цей фонд виборов таке право серед інших претендентів.

На двох конференціях перед журналістами виступило багато вчених, відповідальних працівників Мінпаливенерго. Виїзні засідання конференції було проведено безпосередньо на Рівненській та Хмельницькій АЕС.

Головним підсумком кампанії, за словами керівника програм з ядерної безпеки та науково-технічного співробітництва представництва Європейської комісії в Україні пана Микити Константинова, є істотне розширення засобами масової інформації обсягу відображення сприяння Європейського союзу підвищенню культури ядерної безпеки в Україні. Водночас ця кампанія означила і гострі проблеми, що мають місце на українських атомних станціях, у ставленні населення до них, тощо.

Редакція продовжить розмову про стан ядерної енергетики в Україні, її безпеку і перспективи розвитку. І, звичайно, про допомогу, яку надаватиме нам міжнародне співтовариство.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Сама Україна не змогла б придбати таке необхідне обладнання

Синдром відторгнення

Війна забирає в людини життя, мирний час —душу. Страшно і те, й те. Але друге страшніше. Вважається, що локальні війни минулого століття до другої світової війни через відсутність зброї масового ураження не мали такого жорстокого характеру, який ознаменував війни 60-90-х років XX сторіччя. Тому проблема адаптації учасників «гарячих точок» у наш час стоїть гостріше, ніж раніше. На думку психіатрів, напруга, яку людина переживає на війні, у цивільному житті може змінитися депресією, на зміну знакові тривоги приходить знак образи й розчарування. Не всі здатні витримати такий душевний пресинг, тому й стають пацієнтами психоневрологічних клінік.

— Американці підійшли відповідальніше до розв'язання проблем учасників локальної війни у В'єтнамі, —вважає кандидат медичних наук, асистент кафедри психіатрії Луганського медуніверситету Олексій Линьов. — Вони провели дуже серйозні програмні обстеження ветеранів, котрі пройшли в'єтнамську війну. Кожного з них було охоплено увагою психолога і психотерапевта, різних соціальних служб. Заслуга американських психологів у тому, що ці обстеження мають практичний всеохоплюючий характер. У колишньому СРСР такого завдання не ставили, досліджень не проводили. На жаль, не проводила такої роботи і наша кафедра. Можемо поділитися лише медичними спостереженнями, що ґрунтуються на клінічному досвіді лікарів-психіатрів.

З огляду на нагромаджений досвід, Олексій Линьов вважає, що всім, хто служив у складі обмеженого контингенту, насамперед мали б надати допомогу психіатра в перші роки після демобілізації. Саме тоді у багатьох спостерігали неврологічні розлади, і вони потребували лікування. На жаль, цього не зробили. Винен у всьому не лише брак державної програми соціальної турботи про ветеранів локальних війн. Далася взнаки й наша недоладна ментальність, коли візит до психіатра, психолога розцінюють як щось ненормальне. І тим паче, це сприймають хворобливо, якщо пропозицію роблять військовослужбовцям, які пройшли війну в Афганістані. Але ж їхні сни досі тривожні, вони повторюють ситуації, коли потрібна мобілізація сил, моментальність дій: бігти, стріляти, вихоплювати з полум'я і посилати кулю тому, хто лишив життя людину.

«Афганці» відмовляються нині говорити на тему свого психічного здоров'я, хоча, на думку лікаря Линьова, всі вони, можливо, потребують не так психіко-фармакологічної допомоги, як підтримки соціальних служб. З цією думкою важко не погодитися. Учасники війни в Афганістані прирівнені до учасників бойових ВВВ, як і чорнобильці. Але чорнобильці у нашій уяві —це герої, котрі ризикували своїм життям заради здоров'я цілої нації. Учасники локальної війни про себе не можуть сказати, що вони захищали батьківщину. Понад те, багатьом доводилося пережити моменти, коли їм у вічі безжально кидали: вбивця! Отже ставлення суспільства до цієї категорії ветеранів неадекватне. Олексій Линьов звертає увагу на те, що самі воїни-інтернаціоналісти не можуть змінити ситуацію, бо вони аж ніякі не супермени, хоч їх вважають саме такими. Пацієнти, за якими доводилося спостерігати, це тихі, сором'язливі люди, котрі в житті не можуть за себе постояти. Так, вони інколи проявляють «геройство», кидаючись з лопатою на трамвай чи з кулаками — на дружину. В одному випадку такі вчинки здійснюють від надлишкової дози вжитого алкоголю, в іншому —внаслідок психологічного розладу. Але до суїциду ці люди не схильні, — твердо переконаний Олексій Линьов.

Зовсім іншої думки отець Аркадій — священнослужитель церкви, розташованої на території Луганської обласної психіатричної лікарні. За його словами, по допомогу до Бога нині звертається багато хто з тих, кого ми називаємо воїнами-інтернаціоналістами. Чоловіки, яким сьогодні нема ще й сорока, зізнаються, що їх полишили всі життєві сили і вони близькі до того, щоб залишити цей світ. І лише слово Боже, вважає отець Аркадій, повертає їх до життя та праці.

Прослуживши в Афганістані в чині підполковника, Ігор Бєликов аж ніяк не драматизує ситуацію, якою її бачать медики та соціологи. Сприйняття війни в Афганістані тими, хто брав участь у бойових діях, — глибоко суб'єктивне, вважає він. Тому слід говорити лише про невелику частину військовослужбовців, здебільшого солдатів, які психологічно не були підготовлені бачити смерть у всіх її проявах. Серед офіцерів жодних психічних розладів не спостерігається, бо ці люди знали, на що йдуть і в професіональному плані були до цього готові.

Четверту — найважливішу, найголовнішу думку —дізнатися не вдалося. На прохання журналіста зустрітися і поговорити всі, до кого звертався, відповіли відмовою. Та й Андрій (назвемо його так) —пацієнт відділення неврозів обласної психіатричної лікарні — був балакучий тільки коли йшлося про те, де і як його було поранено. Трохи «загальмований» від препаратів, 38-річний чоловік чимось нагадував дитину, котра так звикла, що її ображають, що вже не жаліється. Хоча жалітися й ображатися йому є на що. Інвалід другої групи, він отримує лише 130 гривень на місяць. Кожного разу на лікування витрачає приблизно 200 гривень, а лікуватися доводиться два—три рази на рік, хоча за законом повне медичне обслуговування держава гарантує «афганцям» безоплатно. Та й у цьому зв'язку агресії щодо оточуючих Андрій не проявляє. Просто замикається в собі.

Як замкнулися в собі тисячі «афганців», зрозумівши, що процес їх відторгнення триває. Деякі з них ще продовжують боротися, тільки цього разу їхніми ворогами стають хвороби і бідність. Бідність нашого суспільства на увагу, турботу й захист.

Алла АНТИПОВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА та Юрія ВЕНГЕРЕША.

Хто розрахується за «Україну»?

Із вкладниками банку «Україна» мають розраховуватися власники, менеджери банку, отримувачі кредитів та політичні заступники банку

Депутатська фракція партії «Яблуко» наполягає на обов'язковому погашенні боргів рядовим вкладникам банку «Україна». Необхідно допомогти людям, треба зупинити трагедію мільйонів вкладників, що розпочинається.

Зробити це можна і потрібно винятково за рахунок власників, менеджерів банку, а також їхніх політичних заступників.

Є щонайменше 20 великих позичальників, що заборгували «Україні» ні мало ні багато — 1 млрд. грн.

Уся міць державної влади повинна обвалитися на розкрадачів та розтринькувачів народних грошей, у яких земля має горіти під ногами, доки вони не зберуть потрібної суми.

Вочевидь, кризова ситуація в банку «Україна» виникла внаслідок повної безконтрольності за його діяльністю з боку Національного банку, недбалості колишнього керівництва Нацбанку в особі Вадима Гетьмана і Віктора Ющенка та нинішнього — в особі Володимира Стельмаха. Вони «не помічали» надання кредитів, які явно не могли бути повернені, не карали банк за невиконання фінансових нормативів.

Тому ми звернулися до голови Нацбанку Володимира Стельмаха та одного з колишніх топ-менеджерів банку «Україна» міністра фінансів Ігоря Мітюкова, який теж причетний до жалюгідного стану, в якому опинилася «Україна», з вимогою добровільно піти у відставку —якщо в них є хоч крапля совісті. Сподіваємося, що Верховна Рада підтримає запропонований нами проект постанови про відставку Стельмаха та Мітюкова.

Фракція «Яблуко» також запропонувала перевірити законність приватизації банку «Україна» і подібних колишніх держбанків — «Промінвестбанку» і «Укрсоцбанку». Члени фракції «Яблуко» впевнені, що об'єктивне розслідування ситуації з цими трьома банками дало б змогу розрахуватися з вкладниками не тільки «України», а й Ощадбанку, принаймні, частково.

Ми звертаємося до Генеральної прокуратури із запитанням, чому й досі вона ніяк не відреагувала на те. що відбувається навколо «України»? Чому й донині немає жодної реакції на звернення члена нашої партії Віктора Суслова, який, будучи головою слідчої комісії по Нацбанку, ще два роки тому бив тривогу у зв'язку з критичною ситуацією, що склалася в банку «Україна».

Нагадую, що в Україні є прецедент розрахунку з вкладниками. З 37 комерційних банків-банкрутів, «Денді» — єдиний банк, який виконує свої зобов'язання перед вкладниками.

Виплати вкладникам КАБ «Денді» сьогодні наближаються до завершення: з 21 тисячі залишилося повернути внески шестистам. Але жодної копійки в державі не було взято.

Натомість Ігор Мітюков лобіює через парламент схему погашення боргів «України» за рахунок бюджету — тобто за гроші платників податків, серед яких і вкладники «України». Фактично їм пропонується розраховуватися самим з собою. А ми наполягаємо на тому, щоб із вкладниками «України» розрахувалися ті, хто вкрав та розтринькав їхні гроші.

Михайло БРОДСЬКИЙ,
співголова депутатської фракції партії «Яблуко».

! У номер

Народна солідарність — за соціальну справедливість

Угоду про створення всеукраїнського блоку під такою назвою підписали керівник депутатської групи «Солідарність» у парламенті П. Порошенко, голова Федерації профспілок України О. Стоян, голова Союзу організацій інвалідів України В. Рябченко, голова ради Організації ветеранів України І. Герасимов, президент Всекраїнської громадської організації «Союз Чорнобиль України» Ю. Андреєв, голова Української Спілки ветеранів Афганістану С. Червонописький. Певно, що з «прицілом» на майбутні парламентські вибори.

Народний депутат України Петро Порошенко, коментуючи цю подію, зауважив: «Ми вимагаємо істотно більшої соціальної спрямованості державного бюджету на 2002 рік і впевнені, що для цього є всі економічні підстави. Варто лише захотіти реально, а не на папері вирішувати фінансові проблеми соціально незахищених верств суспільства».

Я не входив до когорти антиконституційників

В одному з матеріалів серії «Поступ незалежності. 1996-й рік», опублікованому в «Голосі України» від 22 червня ц. р. при описанні «конституційної ночі» робиться посилання на книгу покійного В. Гетьмана. В ній перелічено народних депутатів, «які організували бойкот Конституції». Згадано і моє прізвище. Я дуже не хотів би, щоб моє добре ім'я увійшло до конституційної історії України у згаданому світлі.

Річ у тім, що насправді я був одним з небагатьох «депутатів-сумісників, які брали участь у завершальному конституційному засіданні Верховної Ради України від початку і до кінця. Це можуть засвідчити дані голосування по статтях Конституції, які зафіксовані у стенографічних звітах. Я маю первісний текст проекту Конституції з автографами моїх колег-депутатів, які їх почали ставити на початку ночі після того, як стало зрозуміло, що в залі набирається необхідне число голосів — 300.

На жаль, як мені пояснював покійний В. Гетьман, через помилку, моє прізвище було внесено до згаданої когорти «антиконституційників». В. Гетьман подарував мені коректний примірник своєї книги і обіцяв вилучити моє прізвище з партії книг, що мали йти до торговельної мережі.

Однак, як видно, цього не сталося.

Антон БУТЕЙКО,
посол України в Румунії.

Ласий шматок «великого пирога»

Взагалі, вручення людині державної нагороди, погодьтеся, — далеко не сенсаційний привід для інтерв'ю. Проте, коли я дізнався, що Олександр ГАВРИШ, гендиректор київського заводу «Будмак-Кnauf» удостоєний вітчизняного ордена «За заслуги», вирішив з ним зустрітися. Тому, що підприємство, котре він очолює, мультиплікує постіндустріальні технології у такій громадсько-значущій галузі, як цивільне будівництво. Звідси й перше запитання.

Двоє замість семи

— Олександре Михайловичу, не секрет, що кредитні лінії Європейського банку реконструкції та розвитку мало корелюються навіть з назвою цієї поважної фінансової установи. Позичені інвестиційні гроші йдуть передусім у сферу торгівлі. Інколи — у сировинне виробництво. Ваше підприємство вочевидь явно випадає з цього ряду. Чи випадковість це?

— Безумовно, ні. Той факт, що ми отримали інвестиції в реальне виробництво, зайвий раз доводить ту істину, що лише промисловий капітал здатний не на словах, а на ділі реструктуризувати українську економіку. Як приватний зарубіжний, так і вітчизняний. Державні позики по лінії міжнародних фінансових організацій, того самого ЄБРР, до конкретних підприємств не доходять. Чому — це, безумовно, питання. Проте однією з причин, як мені здається, є те, що ці організації працюють за формулою «гроші — гроші». Банкірам, по суті, наплювати, як їх витрачає позичальник. Головне, щоб борг було повернуто вчасно і з відповідними відсотками. У промислового капіталіста — зовсім інша логіка.

— Ви натякаєте на класичну марксистську формулу розширеного відтворення «гроші — товар — гроші»?

— А чим вона погана? Власник підприємства вкладає гроші, щоб виробити більше продукції і, реалізувавши її, заробити більше грошей. Саме цього сьогодні не вистачає Україні. І взагалі, за будь-яких революційних перетворень не треба забувати старі істини. Тим паче якщо вони вірні.

Візьмімо наш приклад. Провідні менеджери всесвітньо відомої німецької фірми «Knauf», яка має мільярдні обороти, добре розуміли, що український будівельний ринок — величезний за обсягом, фактично ще не початий «пиріг». Насамперед — у технології. Адже не секрет, що будівельний комплекс, який дістався Україні в спадок, являв собою законсервований інженерний рівень XIX століття. Особливо це стосується оздоблювальних робіт. Панельне домобудування проблеми не розв'язало. А зовсім навпаки — лише ускладнювало ситуацію. Річ у тім, що 90 відсотків вартості споруджуваного житла з'їдали нульовий цикл — закладення фундаменту і монтаж панелей. Стосовно затрат фізичної праці — співвідношення було прямо протилежне: 90 відсотків нормогодин припадало на оздоблювальників. В результаті їхні зарплати були мізерними, якість оздоблювальних робіт — нижчою за всякий рівень — а автоматизація праці малярів і штукатурів — нездійсненною мрією.

Проте власний досвід «Knauf» яскраво доводив, що сфера бізнесу, зв'язана з виробництвом і реалізацією гіпсокартонних систем, являє собою доволі ласий шматок великого «будівельного пирога». Поточна місткість українського ринку, наприклад, становить близько 6 мільйонів квадратних метрів гіпсокартону на рік. За цього на одного українця припадає лише 0,12 квадратного метра виробів. У Європі цей показник —5—6 квадратних метрів. У США — близько 10. Уявляєте, який потенціал розвитку?

В принципі, гіпсокартонний лист — далеко не новий вид продукції на вітчизняному ринку будівельних матеріалів. Суху штукатурку в Україні, в тому числі й на території нашого підприємства, почали виробляти на початку 50 років минулого століття. Але до середини 90-х так і не спромоглися перевести на сухе будівництво хоча б житловий комплекс. Не доходили руки до таких «дрібниць», як інструмент, супутні і вкрай необхідні вироби будхімії, відповідні каркаси, кріпильний матеріал, зрештою. Але ж саме застосування всіх цих елементів у комплекті і є проривом у постіндустріальні технології в будівництві.

Простий приклад. Скільки днів витрачає бригада з семи—восьми оздоблювальників за традиційного, мокрого, штукатурення і наступного шпаклювання трикімнатної квартири площею в сто квадратних метрів? Мінімум п'ять. Навіть при використанні штукатурних станцій, які доставляють мокрий розчин на поверх. За технологією «Knauf» цю роботу дві особи виконують за одну робочу зміну! В середньому перехід на комплектні системи сухого будівництва скорочує терміни спорудження житла, шкіл, лікарень, інших громадських будівель і споруд у три—чотири рази.

— Проте побутує думка, що лише ручна традиційна технологія оздоблення будівель і споруд здатна цілком задовольнити художні фантазії архітектора. Інтер'єр, скажімо, Маріїнського палацу, якось не дуже асоціюється з гіпсокартоном...

— Зовсім не згоден. По-перше тому, що постіндустріальне суспільство має свою естетику. Крім того, гіпсокартон аніскільки не обмежує можливість використання ліпних елементів будь-якої конфігурації. Сучасна будхімія — всілякі клеї і шпаклівки, у складі яких використовуються найрізноманітніші в'язкі речовини — кріпильні матеріали, каркаси, коротше, все те, що ми називаємо комплектними системами, навпаки розширяють масштаби свободи при виборі оформлювального вирішення. Це подруге. І потім, технології «Knauf» — це не лише стіни і перегородки. Це і стеля, у тому числі й підвісна, і підготовка для підлоги, одне слово, всі конструктивні елементи будівель і споруд.

Інша справа, що сучасний дизайн відрізняє певний лаконізм. Гадаю, архітектора, який спроектував готельний хол у стилі бароко, сьогодні неправильно зрозуміє замовник. Утім, кращий доказ свободи вибору — широке застосування сухого методу під час реставрації старовинних будов. Завдяки «Knauf»-технологіям реставратори за чотири місяці встигають виконати обсяги робіт, зіставні з річними результатами за звичних для нас процесів.

— До речі, про звички. Чи не заважає притаманний будівельникам консерватизм розвиткові вашого бізнесу в Україні?

— Не без того. Адже за старих часів суха штукатурка особливого попиту у будівельників та архітекторів не мала. Але фірма «Knauf», крім усього іншого, використовує власний маркетинг, багато з напрацювань якого виконано на рівні «ноу-хау». Скажімо, нашим замовникам-будівельникам ми постачаємо не лише гіпсокартонні листи і потрібний інструментарій, а й навіть спецодяг для кожного робітника. Одне слово, проблеми замовника ми розв'язуємо в комплексі, і навчання включно. Кількість усіх елементів сухого будництва на кожний конкретний об'єкт розраховується за спеціальними формулами. Природно, не за допомогою калькуляторів. Автоматизація всіх виробничих процесів на базі цифрових технологій — основа постіндустріальної промисловості. У тому числі й будівельного комплексу.

У загашнику — п'ятдесят одиниць

— Пробачте, Олександре Михайловичу, але мені якось важко уявити оздоблювача, котрий працює з комп'ютером у руках. Інша річ — з кельмою чи шпателем.

— Отож! Скільки ви ще назвете інструментів оздоблювача?

— Ну, сокіл... Затирка. О, так, малярна щітка. Мабуть, все, та я ж не будівельник!

— Повірте, на семінарах, куди ми запрошуємо керівників будівельних організацій з багаторічним стажем, спочатку вони називали не більше, ніж ви. А проте арсенал оздоблювальних інструментів «Knauf» налічує близько п'ятдесяти одиниць! І практично всі вони компактно вміщуються в спеціальній ремінній сумці та кишенях спецівки. До того ж так, що не заважають працювати.

Безперечно, різак чи метростат — це аж ніяк не комп'ютер. Але коли я кажу про автоматизацію будівельного виробництва на базі цифрових технологій, то маю на увазі передовсім якість виконаних робіт. А вона задається комп'ютерними програмами в заводських умовах. Показовий приклад. Частину з 30 мільйонів дойчмарок інвестицій «Knauf» у наше підприємство було витрачено на модернізацію гіпсового цеху. При цьому німецькі менеджери наполягли на неперервній технології варіння гіпсу, контрольованій та керованій комп'ютерами. Наші, пам'ятаючи невдалий власний досвід двадцятирічної давнини, намагалися відстояти звичайний, періодичний, де все залежить від людини. І якість також. А людина, погодьтеся, — система вельми відносної стабільності. З цієї причини 20 років тому неперервний процес не пішов. Але ж тоді ми жодного уявлення не мали про сучасні комп'ютери!

Отже, отримавши за допомогою цифрових технологій гіпсокартон найвищої якості, його автоматично необхідно зберегти на будівельному майданчику. Комплектні системи сухого будівництва дають змогу робити це. Використовуючи їх, навіть той, хто ніколи не брав до рук шпателя, буквально за кілька годин стає висококласним майстром. Бо комплектні системи є своєрідним мультиплікатором висококієних постіндустріальних цифрових технологій. Вони просто не дають змоги людині зіпсувати ідеально гладку геометрію стін, сполучень чи залишити після себе хвилеподібну стяжку підлоги.

Інвестувати можна за будь-якої погоди

— Олександре Михайловичу, ваше підприємство процвітає. Середня зарплата на ньому — 1200 гривень. Ви сплачуєте всі податки. Не маєте кредиторської заборгованості. І це тоді, коли тільки й чути про геть нікудишній інвестиційний клімат в нашій країні!

— Все залежить від бізнес-стратегії інвестора. Активна діяльність «Knauf» на українському ринку розпочалася 1996 року. Підприємницька філософія фірми, як наголошує її гендиректор по країнам Центральної та Східної Європи пан Гамм, полягає не у зиску цієї ж миті чи в коротких грошах, а в довгострокових інвестиціях, які стратегічно вигідні не лише самій фірмі, а й місту, регіону, країні, в якій працює компанія. Наші німецькі співвласники, наприклад, ухвалили рішення: щонайменше 10 років всі прибутки підприємства реінвестуватимуться у виробництво. До речі, пан Гамм також нагороджений українським орденом.

Загалом кажучи, зарубіжний промисловий капітал міг би надходити в Україну величезним потоком, якби іноземні інвестори переконалися в тому, що вітчизняні бізнесмени сповідують саме таку підприємницьку філософію...

— І їх не злякала б недосконалість наших законів, пресинг нашого державного апарату, про який теревенить наша преса?

— А чим погані наші закони? Хіба лише тим, що дають змогу на всю офшорити? Вивозити капітали на Бермуди, де вони назавжди зникають, зокрема, для України, у відомому трикутнику? Пробачте, але в цьому не закони винні. Адже погодьтеся, соціальна мораль — далеко не порожній звук. Принаймні для тих самих німецьких бізнесменів.

Щодо державного пресингу... Не знаю. Наше підприємство з вирішальною часткою іноземного акціонерного, а отже — приватного капіталу добровільно стало асоційованим членом державної корпорації «Укрбудматеріали». І від цього лише виграло. Не без її участі ми отримали ліцензію на розробку родовища гіпсового каміння в Донбасі, під Артемівськом. Тепер не експортуватимемо його з Молдови. Але наша корпорація, і це правда, далека від методів управління, властивих колишнім міністерствам. З приходом нового керівництва не команди й директиви, а партнерство на рівних і співробітництво — ось що допомагає розвиватися промисловим підприємствам, які до неї входять.

— І останнє запитання. Вам приємно було отримати український орден?

— За часів СРСР я нагород не отримував. Був молодий, працював викладачем у Київському інституті іноземних мов, мріяв про професорську кар'єру... Так би мовити, далеко від передової будівництва комунізму. Але скажу відверто: отримавши український орден, відчув не просто радість чи гордість. А вперше за десять років відчув усім серцем: так, наша держава відбулася. Хочете — назвіть це відчуття банальним патріотизмом. Та без нього, патріотизму, що є основою соціальної моралі людини та й народу загалом, квітучої України нам не збудувати. Я так думаю...

Ігор НАУМЕНКО.

Підприємці об'єднуються

У країнах із розвиненою економікою регулятивні функції держави визначаються в режимі відкритого і конструктивного діалогу між структурами влади та бізнес-асоціаціями. Саме тому часті зміни кабінету міністрів, наприклад в Італії, практично не позначаються на економічному кліматі країни.

З метою підвищення ефективності роботи із захисту прав та інтересів підприємців на всіх рівнях державного управління з ініціативи Союзу підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України (СПМСППУ) створено коаліцію неурядових бізнес-асоціацій та громадських об'єднань. До неї, крім ініціатора, увійшли: «Укрпродсоюз», Асоціація підприємств будівельної та деревообробної промисловості, Спілка перукарів України, а також Міжнародний благодійний фонд імені Ярослава Мудрого.

Об'єднання працюватиме в рамках міжнародного проекту «BIZPRO» — «Технічна допомога лобістським коаліціям організацій підприємців у розв'язанні проблем державної політики у питаннях малого і середнього підприємництва», спрямованого на формування інститутів громадянського суспільства в Україні».

Перше, чим має намір зайнятися коаліція, — лобіювати інтереси малого і середнього бізнесу в процесі доопрацювання Податкового кодексу, прийнятого Верховною Радою в першому читанні. Причому на концептуальному рівні. Адже від численних законодавчих змін і безсистемного нав'язування підзаконних актів у галузі оподаткування, бухгалтерського та інших форм обліку та звітності передовсім потерпають саме ті українці, які на свій страх і ризик наважилися забезпечувати своє і своїх родин існування самотужки, без допомоги держави.

Ігор ВАСИЛЬЧЕНКО.

«У» за кермом

Зустрілися два листи

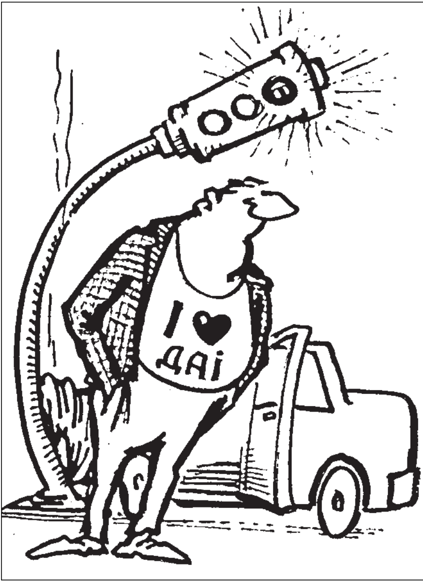
Ці два листи надійшли до редакції майже водночас із різних міст. Вони — резонансні і щодо публікації в «Голосі України», і стосовно законотворчості Верховної Ради. Про переваги й недоліки Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення «Правил дорожнього руху» висловлювалися водій та інструктор. Отже, два погляди на «дорожню» проблему: людини за кермом та знавця Правил дорожнього руху.

Лист перший:

«Радар — не привід для зупинки!

Прочитав статтю Марії Власенко «Прогулянка без гальм» (N 70 від 19.04.2001). Про зміни у адміністративному кодексі щодо порушень ПДР знають усі водії.

А ось чи знають їх самі співробітники ДАІ, — питання. Донині водіїв притягують до відповідальності за перевищення швидкості. А як можна засобами, що є в розпорядженні ДАІ, встановити порушника? Радаром? Але він показує тільки дві цифри! А як же номер автомобіля, ділянка дороги, де було перевищено швидкість? У Німеччині, наприклад, без подання таких доказів водій і оправдовуватися не буде.

Рука інспектора, направлена в бік можливого порушника, не може бути єдиним доказом того, що саме ця машина перевищила швидкісну межу. Адже на той час міг «пролетіти» інший автомобіль і залишити на радарі такі дані.

Навіть якщо водій не згоден з обвинуваченнями (чи просто не має грошей), складається протокол про адмінпорушення. А у протоколі, між іншим, є графа «Про роз'яснення своїх прав тому, хто притягується, згідно зі ст. 268 КуАП». І водій покірно в ній розписується!

...Нарешті, дякуючи новому закону, «даішники» не зупинятимуть автомобіль без причини.

А. СМУЛЬСЬКИЙ.

Одеса».

І другий лист:

«Дуля для автоінспектора

Як викладач, який більш як тридцять років готує водіїв різних категорій, я з цікавістю уважно спостерігаю, що відбувається на дорогах. Нещодавно побачив таку «картину»: водій легкового авто рухався по дорозі «слаломом», грубо порушуючи правила маневрування. Він перевищив швидкість, на вимогу інспектора ДАІ не зупинився, а замість цього витягнув руку в вікно і показав йому, вибачте, дулю...

На жаль, останнім часом почастішали ситуації, коли «хазяями» дороги почуваються водії-порушники, завдаючи чималого клопоту дисциплінованим водіям. Вони впевнені у своїй безкарності. Адже згідно з Законом «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення «Правил дорожнього руху» (від

5 квітня цього року) відтепер за найпоширеніше порушення на дорозі — перевищення швидкості менш як на 20 км/год. — водій не може бути покараний. Якщо більш як на 20 км, то штраф — від 8,5 до 17 гривень. Тобто байдуже, мчить авто зі швидкістю 85 км/год. чи під усі 120. Про яку безпеку руху може йтися?

Скасовано навіть таку санкцію, як тимчасове затримання транспортного засобу водія, що перебуває в нетверезому стані. Штрафи зменшено. І мотивували це законодавці тим, що хотіли покінчити з хабарництвом автоінспекторів. Та й рівень життя українців не такий високий. Але мотиви мотивами, а годилося б передбачити й наслідки. Як на мене, поки що краще призупинити дію цього Закону і повернутися до старого працездатного: він таких «підпорок» не потребує. А надалі варто відпрацювати систему з чистого аркуша.

До речі, грунтом для зловживань є не так розмір штрафу, як бюрократична тяганина покарання. З'являється можливість для «торгу» та суб'єктивізму.

Ю. КОЛЧИНСЬКИЙ.

Харків».

Підготувала Юлія ПОТАПЕНКО.
Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Нотатки небайдужого

Історія занепаду

Щодня я долаю пішки десять кілометрів. Але не заради спортивного навантаження. Мій маршрут — до заводу, на якому працюю з 1963 року, і назад.

Іду, не кваплячись, пильно вдивляюсь під ноги, щоб не збити старі черевики. Нові купити не буде за що. А на автобусі не дозволяє їздити «прожитковий мінімум», до якого я недотягую більш як наполовину. Так, на дорогу я витрачаю багато часу, але не гніваюсь, адже маю можливість спокійно поміркувати.

Тяжкі мої думи. Особливо гірко за завод, який став для мене рідною домівкою, а заводчани — родиною. В недалекому минулому наш Бериславський машинобудівний був флагманом в районі та області, перевиконував плани, будував житло робітникам, мав розвинену соціальну сферу. В заводському дитсадку гомоніло двісті малюків. На стадіоні проводили змагання. «Гриміла» заводська самодіяльність. Одне слово, життя кипіло.

А що тепер? У двох корпусах дитсадка виховується лише тридцять малюків. Батьки не можуть дозволити собі таку розкіш, як діти. На цьому прикладі неважко підрахувати, як зменшиться населення країни найближчими роками.

Занепало виробництво. Заводчан тепер стало втричі менше: розбіглися хто куди. Де платять більше або взагалі хоч щось платять. Ніхто не підраховує, скільки наших поневіряється за кордоном заради шматка хліба.

Найспритнішим вдалося вибитися в держслужбовці. Зрозуміло, і зарплата вища, і пільги, і пенсія, якої в ливарному цеху не заробиш. Можливо, тому й податки у виробників такі невиправдано високі, бо на кожного трудяря — десять ледарів.

Але й це не найстрашніше. Треба ж було прийняти той закон про металобрухт, щоб руками злиденного й голодного люду розтягнути все, що можна! Лінії електропередач, поливальні агрегати, електродвигуни, трубопроводи... Після внесення Верховною Радою змін до цього закону пункти прийому працюють удень і вночі. Ще активніше і організованіше грабують і перетворюють на металобрухт залишки напрацьованого десятиріччями. Ви думаєте, про це не знають правоохоронні органи чи прокуратура? Знають! Але бездіють.

Так, наприклад, протягом двох місяців злодії, не кваплячись, (!) знімали огорожу парку педагогічного училища!

У місті майже щодня грабують домівки. Особливо потерпають люди похилого віку. Найчастіше вони навіть не звертаються до міліції, бо надії на розкриття злочину — жодної. І армія злодіїв росте день у день за рахунок безробітних, молоді, що не має змоги навчатися у вузах, знайти роботу.

З екранів телевізорів лунає: «Селянин став реальним власником землі, майна і результатів своєї праці». А народ голодує, люди доведені до відчаю. І лише ціни зростають регулярно: на електроенергію, комунальні послуги, продукти харчування. А непокірного, який не може або не хоче платити, треба «провчити» —від'єднати світло.

Нам кажуть: «Будуємо нову державу». А ми думаємо: навіщо руйнувати те хороше, що маємо?

Ось уже й мій завод видненько. Забалакалась я. Піду працювати.

Олена ДАНИЛЕНКО.

Берислав
Херсонської області.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Резонанс

Ні смертей, ні принижень? Брехня!

Написати ці рядки мене спонукала стаття у вашій газеті від 9 червня «Довгий шлях до справедливості» Валентини Писанської. У публікації згадується лист учасника бойових дій Г. Філя, котрий, як він повідомляє, тривалий час служив у групі окупаційних військ у Німеччині і «відчув душею і серцем всю доброту і людяність німецького народу. Попри свою мудрість, німецький народ робить грубу помилку, створюючи фонд з виплат компенсацій колишнім підневільним робітникам». З його листа можна зробити висновок, що остарбайтери жили в людських умовах, жодних принижень з боку фашистського режиму не відчували. І далі: «Наші остарбайтери мають дякувати долі, що вони всі вижили» (і т. д. і т. п.).

Якщо Г. Філь був учасником бойових дій, він не міг не знати тих звірств, лиха і знущань, які німецькі загарбники чинили на окупованих територіях. Безумовно, тяжко було на душі, коли ти працював на Третій рейх і знав, що на тому боці б'ється проти фашистів, наприклад, твій рідний брат.

Та все-таки нам, вигнаним на чужину, вдавалося за першої можливості здійснювати диверсії. На роботах у вугільній шахті підневільних робітників опускали під землю раніше, ніж німців. Користуючись тимчасовою відсутністю наглядачів, наші робітники засипали вугільний пил в отвори для заливання мастила. Намагалися вивести з ладу механізми.

І далеко не всім остарбайтерам довелося залишитися живими. Перед наступом американців дехто з нашого табору пішов на пошуки їжі, оскільки табірна обслуга все продовольство забрала, залишивши лише брюкву. Гітлерівці зібрали 18 осіб і розстріляли над річкою Рур.

А ті, хто залишився в живих, повернулися на Батьківщину і в складі робітничих батальйонів були направлені на відбудову народного господарства, зруйнованого фашистами.

С. МАХНО,
колишній в'язень німецьких таборів.

Селище Войковське
Донецької області.

Фото з конверта

Найменший музей

Мешканець міста Бахмач Чернігівської області Анатолій Шевцов створив найменший музей-альтанку «Батьківщина». Вона складається з десяти рукотворних альбомів розмірами 90х50 см, що вміщують більш як дві тисячі кольорових репродукцій, копій фотознімків і ілюстрацій. Фотографії картин розміщено всередині шестигранної маківки. Нижче, на кожній грані під плівкою, експонати розташувалися за темами, епохами. А ще є особлива система дзеркал, що дає можливість шістнадцятьом присутнім одночасно оглядати всю затишну альтанку. Зовні диво-музей прикрашають зарості дикого винограду та хмелю.

Михайло КИРИЧЕНКО.

Ромни Сумської обл.

На знімку: Анатолій Шевцов і його творіння.

Фото автора.

Світлим рядком

Як годиться добрим сусідам

Колектив Київської школи-інтернату №14 з радістю і вдячністю приймає будь-яку допомогу від небайдужих до дитячих проблем людей.

Як і годиться доброму сусідові, вже не вперше інтернату допомагають працівники УкрНДІПроектстальконструкція імені В. Шимановського. І хоча потужний в минулому інститут переживає нині нелегкі часи, його директор Олександр Шимановський та працівники Олег Зубенко, Василь Мосєєв, Юлія Лавзенко, Віктор Мар'ян виступили ініціаторами доброї справи. І залюбки поділилися канцелярськими товарами, папером, допомогли зі шпалерами для побутових кімнат. Учні й педагоги щиро вдячні за чуйність і підтримку школи-інтернату.

Олександр БІЛЕНКО,
директор школи-інтернату № 14.

Київ.

«Кришталевий лелека» — над Парадізом, тобто раєм

Приємна новина: Феодосійське бюро подорожей і екскурсій АТ «Кримтур» стало лауреатом Всеукраїнської туристичної програми «Кришталевий лелека» в номінації «Краща екскурсія».

Голова правління акціонерного товариства Євген Михайлов каже, що перемога окрилює, як і те, що за професійністю розробки, чарівністю маршруту переможниці у популярній літній екскурсії «Південно-Східний Крим — перлина природи України» нічим не поступаються всі інші майже 300 захоплюючих автопішохідних подорожей півостровом, підготовлених для відпочивальників нинішнього курортного сезону.

Увінчана «Кришталевим лелекою» — починається в 25-столітній Феодосії, проходить через Коктебель біля підніжжя вулкана Карадаг, не оминає славнозвісний коньячний завод, Судак — з його Генуезькою фортецею, Новий Світ — з неймовірної краси бухтами, реліктовими гаями ялівцю та дегустаційною залою і музеєм виноробства більш як столітнього заводу шампанських вин. Цей чарівний куточок землі не випадково називають Парадізом, тобто раєм. Тут старанно очищено всі бухти, облюбовані колись піратами, впорядковано стежки. Викладено камінням прочищене прісне джерело в гроті Шаляпіна. Облаштовано гірську стежку над морем з боку Зеленої бухти. Проведено кілька природних прісних джерел, цілюща вода яких особливо смакує в спеку.

Престижні дипломи лауреатів і звання заслуженого працівника туризму щойно отримали ще кілька колективів «Кримтуру», які доклали багато зусиль, щоб цей сезон став набагато кращим за вдалий попередній. Наша мета — освоїти кращий світовий досвід, щоб кожен, хто у нас побував, наступного року приїхав сюди, на наші бази і в готелі, вже не сам, а з друзями.

— Та подорожувати — це не завжди задоволення по кишені...

— Ми цілеспрямовано перетворили наше товариство з туризму і екскурсій на найбільшу турфірму, яка має свої комфортні об'єкти в усіх куточках Криму. І кожен у нас може вибрати автобусні й піші маршрути на будь-який смак. Завдяки перетворенням «Кримтур» здатен задовольнити вимоги відпочивальників з товстим і тонким гаманцем. У нас є відпочинок виключно біля моря — на рівні пансіонату чи будинку відпочинку, є активний туризм, який дає можливість протягом одного—трьох тижнів побачити всі найчарівніші місця Криму. Це стосується й пішого, автомобільного, кінного, велотуризму. Зазвичай люди приїздять у Сімферополь, де ми селимо їх у наш фірмовий готель «Таврія». На них чекають захоплюючі екскурсії до Бахчисарая, Севастополя, Ялти, Феодосії, Судака, а за бажання й в усі інші міста. Потім з рюкзаками вони вирушають пішки милуватися гірсько-лісовою зоною маршрутами здоров'я на кінцеву базу біля моря, де ще тиждень купаються і засмагають. Спогади про багаття, гірські озера, печери, інші невимовної краси місця середньої, північної і південної гряди гір, з їх неповторною флорою і фауною, пам'ятками історії і культури — незабутні. З минулого року саме такі подорожі почали набувати популярності. Вартість такого насиченого враженнями комплексного відпочинку — 40—50 гривень на добу. Дітей, які приїхали з батьками, оздоровлюємо безплатно. Подбали про комфортність й усі турбази і готелі перетворили на туристично-оздоровчі комплекси. Саме ця назва найточніше передає їх суть. Бо значно підвищили рівень повноцінного медичного обслуговування, сервісу. В кожному нашому комплексі, які розташовані в усіх без винятку регіонах Криму, широкий спектр цін — від 35 до 100 гривень на добу. Людина може вибрати найприйнятнішу для себе ціну, знаючи, що їй гарантовані добре триразове харчування, гаряча і холодна вода без перебоїв, зручні номери, увага і сердечність персоналу. Знавці Криму переконалися: не скрізь краще, де найдорожче. Тому линуть до нас. Я радив би подивитися на спектр наших цін і географію численних туристично-оздоровчих комплексів «Кримтуру». Цю інформацію можна отримати в усіх містах України або за нашими телефонами у Сімферополі: 350-250, 272-649. Путівки в наших відділах розміщення і розподілу можна купити на місці, без накруток посередників. Адже ми нині вперто боремося за зниження цін, щоб на нашій популярності не заробляли гроші розповсюджувачі, підвищуючи реальні ціни. Ми даємо гарантію отримання путівки і поради, як найкраще відпочити з «Кримтуром». Цієї гарячої пори працюємо і в суботу та неділю, бронюючи путівки на певні дати й місця відпочинку в Криму. Цього сезону ми можемо похвалитися багато чим, адже раціонально вклали кошти від вдалого минулого сезону, наблизили наші фонди до європейського рівня. Пропонуємо чимало нових послуг, започаткували дні національних кухонь. Працівники наших їдалень, ресторанів і барів, адміністратори, інструктори, обслуговуючий персонал пройшли європейський вишкіл. Тепер можемо сказати, що на гостей «Кримтуру» чекає сплав кримської гостинності з європейським стилем турботи і обслуговування кожного, хто довірив нам долю своєї відпустки. Ми так урізноманітнили можливості відпочинку, що їх відзначають навіть закордонні фахівці курортної індустрії. Не випадково нині «Кримтур» занесено на Дошку пошани Криму як організацію, що додає іміджу сонячному півострову.

— Невже тепер немає проблем?

— Це, звісно, не так. Непрофесіонали, які відкривають численні фірми і фірмочки, що видають себе за туристичні, але не мають підготовлених фахівців і лише підривають визнаний авторитет кримської екскурсійної школи, вигадливо ухиляються від податків. Потрібно, щоб кожна людина нашої професії пройшла підготовку в єдиному центрі методичної роботи, підготовки і підвищення кваліфікації кадрів курортно-туристичної галузі, який можна створити на базі «кримтурівського» навчального центру. В ньому є найсучасніші програми, методики, кваліфіковані викладачі. Наш навчальний центр і його відділення в Гурзуфі, Севастополі, Феодосії, Євпаторії, Ялті мають чудову наукову і практичну базу: туркабінети, бібліотеки, конференц-зали. Цілком очевидно, що сьогодні нічого не зробиш самотужки. Навіть така потужна структура, як «Кримтур», має діяти в колі колег-однодумців. Потрібно об'єднати зусилля державних структур — Верховної Ради, Ради міністрів, Міністерства курортів і туризму, регіонального представництва Державного комітету України по туризму, Кримської асоціації туристичних агентств. Треба нарешті відпрацювати чітку систему контролю і перевірки діяльності фірм і організацій, запровадити атестацію туристично-екскурсійних кадрів.

Верховна Рада України могла б надати підприємствам галузі пільги з виплати податків на путівки, місцеві ради — знизити ставки податків і зборів у першому і четвертому кварталах, коли більшість оздоровниць простоює. А Кабмін України просто зобов'язаний максимально спростити порядок в'їзду і виїзду туристів, здешевити для них проїзд залізницею і літаком. Окупиться це все швидко і сторицею, бо дасть потужніший приплив туристів.

Адже Богом дана чарівність України, безсумнівно, пророкує їй стати державою потужного вітчизняного і міжнародного туризму.

Віктор ХОМЕНКО.

Столичний оазис

 Літній відпочинок

Хто з киян не мріє спекотним літом відпочити на лазурних берегах південних морів? З'ясовується, кримчани... також про це мріють. А ще — відвідати столицю, історія якої налічує понад 1500 років.

Ви щойно з потягу і, звичайно, хочете перекусити. На вокзалі у «МакДональдсі», за скромними підрахунками, одному це обійдеться 10 гривень (бутерброд, картопля, морозиво і чай). Якщо не маєте друзів чи родичів, котрих ви можете ощасливити своєю присутністю, відразу потурбуйтеся про житло. Воно коштуватиме на місяць від 50 доларів за однокімнатну квартиру (з необхідним мінімумом меблів, холодильником і телевізором) та від 100 гривень за окрему кімнату у спальних районах міста. За продукти на столичних ринках вам потрібно буде викласти в середньому 20 грн. за кг свинини, 15 грн. — сала, 10—18 грн. сосисок, 1,00—1,20 грн. молодої картоплі, 1,50—2,00 грн. огірків, 2,50—3,00 грн. помідорів, 3,50—4,00 грн. черешень тощо.

Щоб ознайомитися з містом, можете звернутися до турбюро, яке розташоване на вокзалі. І за 10 гривень вам запропонують двогодинну екскурсію за маршрутом: «Стародавній Київ» — «Стародавній Поділ»—«Печерськ». За дві гривні ви оглянете Ботанічний сад на Печерську, за п'ять — відвідаєте столичний зоопарк. А заплативши 20 грн. у «Лунапарку», що поблизу станції метро «Лісова», зможете хоч цілий день досхочу кататися на каруселі. Або просто прогулятися Андріївським узвозом і вибрати сувенір на будь-який смак. Якщо ж вас цікавить історія, то не полінуйтеся доїхати до музею народної архітектури «Пирогово», що у Феофанії, і за три гривні насолодитися сільським побутом різних регіонів України минулих століть.

Та, мабуть, хочеться побавити себе й сонячним промінням, тому обов'язково завітайте до Гідропарку. Тут оберете відпочинок до душі і по кишені: на вас чекає «Молодіжний пляж», де ви заплатите, за бажанням, лише одну гривню за прокат тапчана, пляж «Сонячне місто» коштуватиме три гривні або 15 грн., якщо ви захочете покупатися не лише в Дніпрі, а й в басейні просто неба. Також до ваших послуг центр «Оазис» — вхід до якого п'ять гривень. Коли вас ніщо із запропонованого не задовольнить, можна пройтися вздовж Дніпра і знайти собі затишне місце безкоштовно.

Припустимо, що вам не до вподоби цілий день плескатися у воді та смажитись під сонцем, тоді зробіть перерву і трохи розважтеся. Якщо ви за вдачею мисливець, то на острові відпочинку ви можете постріляти в тирі — 25 копійок вистріл. Задоволення покататися на каруселі — п'ять гривень, година гри у маленький теніс —дві грн. Тим, хто піклується про власне здоров'я, пропонуються безкоштовні спортивні тренажери. Прихильників водних вояжів запрошує місцевий центр «Фрегат». Заплативши шість гривень за годину, ви зможете помандрувати на човнику або катамарані, а після цього завітати до затишної кав'ярні біля прокату лодок.

Півторагодинна прогулянка Дніпром на катері обійдеться в 10 гривень. Під час прогулянки ви з друзями маєте можливість помилуватися навколишнім краєвидом під сучасну музику й потанцювати.

А може, вас приваблює відпустка за межами міста? Тоді відвідайте, наприклад, Пущу-Водицю, 30 хвилин автобусом від Києва. Перебування в будинку відпочинку з аналогічною назвою з триразовим харчуванням коштуватиме від 35 до 50 грн. за добу. Поблизу мальовниче озеро, де вартість прокату катамарана — 5 грн. Поруч з пляжем у кафе вам запропонують шашлик зі свинини — 8 грн. за 100 грамів і до нього по 2,50 пиво на розлив тощо. За словами відпочивальників, щоб добре провести час, сюди краще приїжджати з родиною або друзями.

Утім, вибір залишається за вами. Відпочивайте на здоров'я.

До речі, синоптики прогнозують, що у найближчий період очікується спекотна погода з температурою повітря до 30 градусів. Але місцями можливі короткочасні опади, тому не забувайте про парасольки. Температура води в Дніпрі — близько 20 градусів. Рівень радіації в Києві — 11 мікрорентген за годину.

Вікторія ЛИТВИН.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Доторкніться поглядом до того каміння

Є на цьому світі місце — Новгород-Сіверський Спасо-Преображенський монастир (Чернігівської єпархії). Святиня розкинулася над деснянськими просторами і відблиск її куполів сягає навіть Росії. Має своє періодичне видання під назвою «HANASTASIES» — Відродження». Справді, те, що тут відбувається, — не реставрація, не відбудова, а саме відродження істини і доброти.

Зустрічає гостей ігумен Гавриїл, який прийшов сюди вісім місяців тому — молодий, високий, із пшеничним волоссям і такою самою бородою. Короткозорі очі дивляться спокійно з-під затемнених стильних окулярів. Так само ряса — льняного кольору, якась дуже сучасна. І стильні черевики. Дивно, але головний храм святині ще не має навіть вівтаря, а ігумен каже про створення хоспісу для онкохворих, віл-інфікованих, наркоманів. Вірить, що вдасться це влаштувати. Подумав вже і про приміщення, і про людей, які на цю справу гроші дадуть, адже не знає ніхто, чи опиниться поза межами нормального життя.

Діставатися сюди просто — з автовокзалу ходить автобус, або електричкою до Новгород-Сіверського.

А їдеш звідси з дивним відчуттям причетності до доброго, чистого і головного у цьому житті.

Анастасія СИРОТКІНА.

Балансовий звіт Донецького комерційного біржового банку «Донбіржбанк» за 2 квартал 2001 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний період
	АКТИВИ	
1	Кошти та залишки в НБУ	3270
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	18871
3	Кошти в інших банках	21881
4	Цінні папери на продаж	13000
5	Кредити та заборгованість клієнтів	31
6	Інвестиційні цінні папери	7
7	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	2447
9	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	0
10	Нараховані доходи до отримання	1381
11	Інші активи	229
12	**Усього активів**	**61117**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ	
13	Кошти банків	1
14	Кошти клієнтів	14627
15	Інші депозити	4500
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	0
17	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів	0
18	Нараховані витрати до сплати	38
19	Інші зобов'язання	12491
20	**Усього зобов`язань**	**31657**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	
21	Статутний капітал	8100
22	Капіталізовані дивіденди	0
23	Акції, що викуплені в акціонерів	0
24	6-7 кл.	1208
25	Емісійні різниці	0
26	Резерви	2025
27	Переоцінка основних засобів і нематеріальних активів	0
28	Нерозподілений прибуток	18127
29	**Усього власного капіталу**	**29460**
30	**Усього пасивів**	**61117**

Звіт про прибутки та збитки Донецького комерційного біржового банку «Донбіржбанк» за 2 квартал 2001 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний період
1.1	Процентний дохід	1621
1.2	Процентні витрати	-1007
1	**Чистий процентний дохід**	**614**
2.1	Комісійний дохід	2779
2.2	Комісійні витрати	-387
2	**Чистий комісійний дохід**	**2392**
3	Дивідендний дохід	0
4	Чистий торговельний дохід	701
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	18
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0
7	Інший операційний дохід	0
8	**Операційний дохід**	**3725**
9	Загальноадміністративні витрати	-1908
10	Витрати на персонал	-178
11	**Прибуток від операцій**	**1639**
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	-433
13	**Прибуток до оподаткування**	**1206**
14	Податок на прибуток	0
15	**Прибуток після оподаткування**	**1206**
16	Непередбачені доходи/витрати	2
17	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**1208**

Звіт про прибутки та збитки АКБ "Західбудгазбанк" на 1 липня 2001 року

(тис. грн.)

Рядок	Статті	Звітний період
1.1.	Процентний дохід	1419
1.2.	Процентні витрати	906
1.	Чистий процентний дохід	513
2.1.	Комісійний дохід	542
2.2.	Комісійні витрати	55
2.	**Чистий комісійний дохід**	**487**
3.	Дивідендний дохід	-
4.	Чистий торгівельний дохід	67
5.	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	-
6.	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	-
7.	Інший операційний дохід	1
8.	Операційний дохід	1068
9.	Загальноадміністративні витрати	424
10.	Витрати на персонал	315
11.	**Прибуток від операцій**	**329**
12.	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	158
13.	**Прибуток до оподаткування**	**171**
14.	Податок на прибуток	67
15.	**Прибуток після оподаткування**	**104**
16.	Непередбачені доходи/витрати	2
17.	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**102**

Голова Правління **Лабій В.І.**
Головний бухгалтер **Макойда Г.І.**

Зведений балансовий звіт АКБ "Західбудгазбанк" на 1 липня 2001 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування	На початок року 01.01.2001р.	Усього 01.07.2001р.
	АКТИВИ		
1.	Кошти та залишки в НБУ	1996	2304
2.	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	-	-
3.	Кошти в інших банках	4170	4274
4.	Цінні папери на продаж	-	-
5.	Кредити та заборгованість клієнтів	10702	14525
6.	Інвестиційні цінні папери	0	0
7.	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній та дочірніх установ	-	-
8.	Основні засоби та нематеріальні активи	10763	10945
9.	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	-	-
10.	Нараховані доходи до отримання	140	166
11.	Інші активи	214	309
12.	**Усього активів**	**27985**	**32523**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
13.	Кошти банків	1500	3000
14.	Кошти клієнтів	10364	13300
15.	Інші депозити	-	-
16.	Боргові цінні папери емітовані банком	-	-
17.	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів3	-	-
18.	Нараховані витрати до сплати	140	178
19.	Інші зобов'язання	73	35
20.	**Усього зобов`язань**	**12077**	**16513**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
21.	Статутний капітал	7500	9505
22.	Капіталізовані дивіденди	1249	-
23.	Акції, викуплені в акціонерів	-	-
24.	Результат минулих років	397	22
25.	Прибуток минулого року, що очікує затвердження	0	0
26.	Емісійні різниці	-	-
27.	Загальні резерви	6361	6381
28.	Результат поточного року	401	102
29.	**Усього власного капіталу**	**15908**	**16010**
30.	**Усього пасивів**	**27985**	**32523**
	Активи-пасиви (повинна рівнятися 0)	0	0

Голова Правління **Лабій В.І.**
Головний бухгалтер **Макойда Г.І.**

Зведений балансовий звіт на 1 липня 2001 р. АКБ «Базис» м. Харків

одиниця виміру – тисяч гривень

Найменування статті	01.07.2001 р.
Активи	
Готівкові кошти	680
Кошти в НБУ	10389
Кошти в інших банках	14287
Депозити та кредити в інших банках	7805
Цінні папери в портфелі банку на інвестиції	269
Резерв під знецінення ЦП на інвестиції	-4
Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	58505
Резерв під кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	-3711
Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	11
Основні засоби та нематеріальні активи	10132
Зношення основних засобів та нематеріальних активів	-705
Нараховані доходи до отримання	235
Резерви під сумнівну заборгованість за нарахованими доходами	-14
Інші активи	6872
Резерв під можливі втрати за дебіторською та сумнівною дебіторською заборгованістю банку	-17
Сукупні активи	**104344**
Зобов'язання	
Кошти клієнтів	80820
Субординована заборгованість	7500
Нараховані витрати до сплати	23
Інші зобов'язання	59
Сукупні зобов'язання	**88402**
Капітал	
Статутний капітал	10000
Зареєстрований статутний капітал банку	7500
Капіталізовані дивіденди	2500
Результат минулих років	1417
Загальні резерви	3862
Результат поточного року	663
Сукупний капітал	**15942**
Сукупні зобов'язання і капітал	**104344**
Активи-пасиви (має бути 0)	**0**

2. Звіт про прибутки та збитки на 1 липня 2001 р. АКБ «Базис» м. Харків

одиниця виміру – тисяч гривень

Найменування статті	01.07. 2001 р.
Доходи	8355,3
Процентні доходи	6515,2
Комісійні доходи	1593,8
Результат від торгівельних операцій	165,8
Інші банківські операційні доходи	802,0
Інші небанківські операційні доходи	0,3
Витрати	7692,4
Процентні витрати	1516,8
Комісійні витрати	58,0
Інші банківські операційні витрати	1829,7
Інші небанківські операційні витрати	2186,9
Відрахування в резерви та списання безнадійних	1725,1
Податок на прибуток	375,9
Чистий прибуток (збиток)	**662,9**

До уваги акціонерів ВАТ «Рафалівський кар'єр»

17 серпня 2001 року відбудуться загальні збори акціонерв. Збори розпочнуться об 11 годині ранку в приміщенні підприємства «ЛУЦЬКАВТОДОР» за адресою: м. Луцьк вул. Дубнівська, 66.

Реєстрація учасників з 8-00 до 11-00 ранку.

Порядок денний:

1. Затвердження результатів підписки третьої емісії акцій.

Для участі у зборах при собі мати документ, який засвідчує особу.

Телефони для довідок: код 03634 2-41-49, 5-31-93.

Науково-дослідний інститут будівельного виробництва (НДІБВ) Держбуду України

оголошує прийом до аспірантури

з таких спеціальностей:

05.23.08 — Технологія промислового та цивільного будівництва.

08.07.03 — Економіка будівництва.

Термін навчання в аспірантурі з відривом від виробництва — три роки, без відриву від виробництва — чотири роки.

Заяви на ім'я директора інституту подаються до аспірантури. До заяви додаються:

1) особовий листок з обліку кадрів та фотокартка;

2) копія диплома та додатку до диплома про закінчення вищого навчального закладу;

3) реферат за фахом або список наукових праць;

4) медична довідка (форм 286-У).

Вступники до аспірантури складають іспити із спеціальності, філософії та іноземної мови.

Посвідчення про складені кандидатські іспити звільняє від складання відповідних вступних іспитів і подається разом із зазначеними документами.

Особам, які допущені до вступних іспитів, надається відпустка за місцем роботи на 30 календарних днів із збереженням заробітної плати.

Зарахованим до аспірантури з відривом від виробництва призначається стипендія, іногороднім надається гуртожиток.

Документи приймаються до 10 жовтня 2001 року.

Адреса НДІБВ: 03680, Київ, МСП, Червонозоряний проспект, 51, к. 711 (аспірантура).

Телефони: 276-52-75, 276-23-85; факс: 277-77-88.

Акціонерне товариство закритого типу з іноземними інвестиціями «Троянда-Експрес», що зареєстроване Луцькою районною державною адміністрацією 15.11.1996 р., ЗКПО 20134843, за адресою: 45607, Волинська обл., Луцький р-н, с. Гірка Полонка, вул. Горохівська, 63 в, повідомляє про свою ліквідацію згідно з Рішенням Загальних Зборів Акціонерів від 05 липня 2001 року.

Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою знаходження підприємства, зазначеною вище.

Телефон для довідок: 8 (03322) 7-01-07.

Ліквідаційна комісія.

Арбітражний суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу № 6/22-Б про банкрутство підприємства ВАТ Генічеський рибоконсервний завод (75500, м. Генічеськ, вул. Свердлова, 2, р/р 26003376, АППБ Аваль м. Каховка, МФО 352509, інд. код 00463148).

Розпорядник майна — Малашта Володимир Олексійович, ліцензія № 346 від 18.01.2001 р. (Херсонська обл., м. Генічеськ, вул. 40 років Перемоги, буд. 6, кв. 5).

Претензії кредиторів і санаторів приймаються протягом одного місяця від дня публікації оголошення.

ООО Универсальный магазин «Чайка» (идентификационный код 30317490) сообщает об уменьшении уставного фонда. Решение общества об уменьшении уставного фонда вступает в силу с 28.09.01 года. Справки по тел. (06561) 2-05-84.

«Колективне підприємство «Світ» Київської обл., смт. Ставище, вул. Першотравнева, 2 (30272722), припиняє свою діяльність з 1.07.2001 р.

Определением Арбитражного суда АР Крым от 04.07.2001 г. (95000, г. Симферополь, ул. К. Маркса, 18) по делу № 2-19/5701 открыта ликвидационная процедура в отношении ООО «РИНГ-сервис», р/с № 26004490293001 в ОПЕРО КД «Украина», МФО 324214, ОКПО 24878635 (г. Ялта, ул. Рузвельта, 10).

Ликвидатор — председатель ливидационной комиссии Осипов Алексей Владимирович (г. Симферопль, пр. Кирова, 16/14, к. 1).

Претензии кредиторов направляются в суд в месячный срок со дня опубликования объявления.

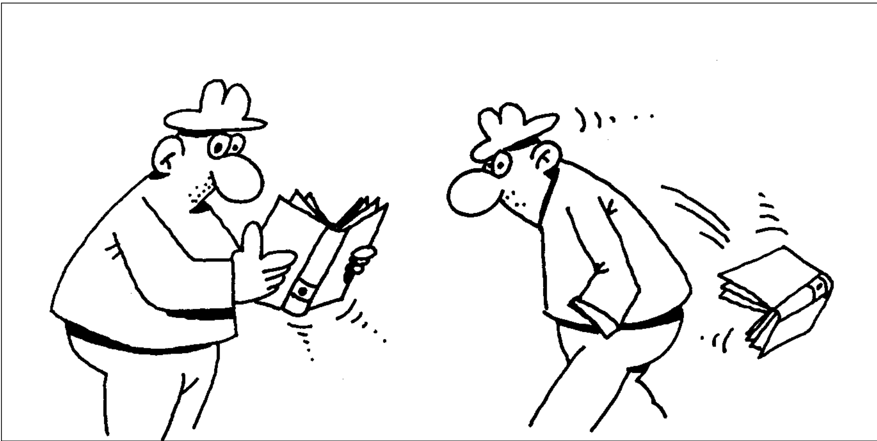
Арбітражний суд м. Києва (м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) порушив справу № 23/293 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «К-Хортиця» 01004, м. Київ, вул. Шамрило, 2-б, р/р 26009100126001 в ЗАТ «Альфабанк», МФО 300346, код ЗКПО 21493863.

Розпорядником майна у справі № 23/299 призначено Арбітражного керуючого Батуріна Дениса Володимировича (Ліцензія № 000143 видана 20 січня 2000 року).

Як не стати «прикольним» народом

Орфеї і корифеї

У Чернігові на початку минулого століття було п'ять книгарень і чотири будинки розпусти. На початку цього століття — чотири книгарні і розпуста, що не контролюється жодною кількістю будинків. Прогрес очевидний, хай живе прогрес?!

...Шановний редактор патріотичної газети улюбленими письменниками називає Буніна і Чехова, а томик Докії Гуменної повертає, ледь потримавши в руках. Йому нецікаво. Навіть відомий український інтелектуал Іван Дзюба, виступаючи на просвітянській конференції з проблем утвердження нашої мови, цитує тільки російських авторів. Я в перерві сказав про це шановному академікові, на що той щиро і розгублено: «Так то ж класика!». Добре хоч, що мене підтримав відомий економіст Веніамін Сікора, який взагалі позбувся з дому російських авторів, — кардинально, але дієво? Бо коли Сергій Тігіпко, на той час віцепрем'єр, зізнається, що в тяжкі часи він ночами читає Булгакова, що не кажіть, а не випадає дивуватися сатанізації вітчизняної економіки. Власне, добре, що урядовець хоч щось читає, крім службових паперів...

«Народе мій, безкоровайний,
Зачатий в маренні політик,
У тебе мачуха і матір
Живуть хатами насупроти.
Ти по-дитячому гостюєш
В обох, по-черзі. Де ж тут відать,
Що вилюднів. І куцо шляху
З дверей у двері. З часу в час».

Олег Стрекаль.

Ці слова, написані людиною, яка не захотіла стати професійним поетом, стосуються таки не всього народу, а так званої української інтелігенції. Так званої — бо доки вона живе в орбіті чужої мови, культури, церкви, не може бути українською. Тільки постколоніальною. До вітчизняної їй ще далеко. Вона не знає своєї Вітчизни. Інтелігенція не просто розчахнута між російською і українською культурою, вона досі чадіє у випарах болота російського, вважаючи тільки його культурою і не знаючи навіть зоддалека культури української. Шкільний курс російської літератури, яка з недоброго дива названа великою (певно, великими є сюжети про вбивство гирявої бабусілихварки, про те, як підлеглий чхнув на начальника чи поет, який скромно про себе заявляє, мовляв, пам'ятник собі хорошому такий упік, що, не мало не багато, «не зарастет к нему народная тропа»?), досі сидить у головах нашої еліти. Ніхто не хоче ворухнути мізками, що коли всі світові літератури (зокрема й українська) плекали культ героя-лицаря, то російська — «лішнєва чєлавєка», «малєнькава». А вчителів, щоб перевчили, — нема. І ми хочемо, щоб зачамрена еліта будувала справдешню Україну? Та вона й уявляє українство тільки в шароварах на сцені, з сивухою і мовою Вєрки Сердючки в житті. Тим паче що й наше, номінально українське, телебачення саме такий образ українця ліпить — всі оті «золоті гусаки», «куми» та «кролики» не зродилися самі собою явищем культури(?), а свідомо виплекані носіями російської культури на догоду правлячій укреліті (що одне й те саме). Коли один обласний чиновник високого гуманітарного рангу із задоволенням смакує прицюцьками із «шоу довгоносиків» («Це ж прикольно!» — каже щиро), а другий випускає пиво "Губернатор" та запрошує з Москви до Чернігова виставу «Імператріца» (про великодержавну повію Катерину II), а депутати обладні затверджують герб області з двоголовим російським орлом, то про яку українську культуру можна говорити?! І чи треба дивуватися, що книги нашою мовою і вдень з вогнем в обласному центрі не знайти, а таке явище, як сільська бібліотека, давно вже асоціюється із замком на дверях, пліснювою на стінах і 0,25 ставки бібліотекаря.

Президент іде на концерт Йосипа Кобзона — то не біда, що Кобзона за причетність до наркомафії відмовляються пускати навіть на історичну батьківщину — в Ізраїль. Тут він потішить дружину Президента та заодно мільйони телеглядачів пісенькою про «матушку Росію і Україну-неньку». Пам'ятаєте поезію О. Стрекаля про мачуху і матір? А тут нам нав'язують все навпаки: Росію для нас видають за матір. Он у Чернігівському інституті регіональної економіки вже є центр Московського університету, а в середній школі № 11 — філія Московського юридичного коледжу. Президент заявляє про своє бажання бачити єдину українську Православну церкву і їде у своє Чайкине освячувати храм Московського патріархату... А Євген Пашковський ще дивується з того, що читають наші депутати... Щоправда, з'явився був нарешті в Україні прем'єр-міністр, що їде не на Кобзона, а на зйомки фільму про Мазепу. Але його заїли, як коня ґудзі у спасівку.

Владу мала б виховати інтелігенція, але — читай з другого абзацу... Проте казка про двох жабок, що впали в молоко, — все-таки на часі. Одна здалася і пішла на дно, а друга молотила лапками, доки не збила масло. На грудці і врятувалася. Так маємо і ми робити — рештки недобитої, недотруєної, незасибіреної української інтелігенції.

І ми в Чернігові саме так і намагаємося діяти. Скажімо, вже майже два роки, як у «Просвіті» відкрили галерею виробів народних майстрів «Круті сходи», де симпатичне подружжя Жогалків зуміло не тільки створити самофінансовану структуру, а й тримають високу мистецьку планку, не женуться за швидко купованим ширвжитком. Тут виставляють свої роботи майстри зі Львова (І. Фартух), Опішні (лауреат Шевченківської премії М. Катриш), з Прилук (К. Каращук та В. Гузій), з Чернігова (В. Матвійцев, Г. Григоренко, Н. Олішкевич та інші) — загалом більш як 50 майстрів. Сюди приємно зайти навіть, як каже комп'ютерник нашої газети «Просвіта», для релаксації. Це дійсно рівень український! І не останнє — ця галерея не просить державні гроші, а сама дає їх державі у вигляді податків. Саме чернігівська «Просвіта» заснувала чи не єдиний в Україні такого рівня науковий історико-краєзнавчий журнал «Сіверянський літопис», публікації в якому за рішенням ВАКу враховуються під час захисту дисертацій. Журнал виходить на заздрість регулярно — щораз на два місяці, і читають його в Гарварді, Лондоні та інших наукових центрах.

Багато розмов про книготоргівлю. Переймається нею в «Голосі України» новий лауреат Шевченківської премії Євген Пашковський — і всі зітхають за старою системою державної книготоргівлі. Ми у «Просвіті» вирішили самі налагодити реалізацію української книги. Звісно, для цього треба приміщення під книгарню — звернулися до влади, одержали відписки, знову звернулися... Але тепер уже є обласна програма підтримки книговидання і книготоргівлі, затверджена головою обласної державної адміністрації, і в ній пункт про відкриття такої книгарні. Чи не обійдуть при цьому нас, побачимо, але нарада в облдержадміністрації показала: тільки «Просвіта» має потенціал і розуміння того, як працювати саме з українською книгою. Адже колишні державні, а тепер акціонерні книгарні готові торгувати будьяким непотрібом (і не тільки в переносному значенні), аби лиш був прибуток. Про ідею наразі не йдеться. А «Просвіта» ставить попереду ідею — українську книгу, бо нам це болить. І ми сказали нашому голові обласної держадміністрації: «Дайте приміщення, і ми за три місяці відкриємо зразкову українську книгарню! До десятої річниці незалежності України був би хороший подарунок!». Чекаємо відповіді.

Але доки дійде справа до книгарні, ми взялися за акцію «Книга — поштою від «Просвіти». За три роки надійшло понад 500 замовлень, на кожне в середньому — 2,5 книжки. В селах та містечках люди хочуть читати, а книгарень практично не залишилося. Проте ми вправі просити від пошти зменшення тарифів на пересилання книжок. Адже є пільги для відомої комерційної фірми «Єшко», то чому їх не може бути для некомерційної «Просвіти»?

...Колись у 20-ті роки хлопчина із села Феськівки купив у Мені, в книгарні, яка там щойно з'явилася, збірку перекладів Миколи Зерова. Звали того хлопчину Григорій Кочур. А якби в Мені не було книгарні, так як нема їх сьогодні в більшості райцентрів, чи мала б Україна видатного перекладача?

...Російські соціологи встановили: за комуніста Зюганова голосували люди, домашня бібліотека яких становить менш як 100 книжок. Думаю, в Україні картина та сама.

Але хто зробить рекламу книги, точніше — ознайомлення людей з книгами, хто наверне до читання? Хоч як це парадоксально — телебачення. Мало того, воно мусить це зробити у своїх же інтересах. Адже якщо в телебачення не буде освіченого глядача, якщо глядач вимагатиме тільки «прикольних» передач, то телевізійники і муситимуть робити тільки таку продукцію. А невже вони хочуть працювати для дебілів?! Якщо ні — то мають привчати людей до нормальної книжки. Бо інакше доведеться громадським організаціям пускати вулицями міста баранів чи свиней з плакатами «Я не читаю книжок!».

...Нещодавно журналіст із почту народного депутата в Новгород-Сіверському районі знайшов людей, які не знали про розпад СРСР, незалежну Україну... В це важко повірити, але це так — діди так затято клялили Горбачова, що журналіст урвав їх мову, бо вже, мовляв, не Горбачов нами править, нема Союзу. Здивування дідів було безмежне. А що: українське телебачення в цих місцях «не бере», дротове радіомовлення обрізане в більшості сіл Семенівського, Ріпкинського, Городнянського, Щорського, Новгород-Сіверського районів, газети не передплачують, бо шкода грошей. А гроші не радянські — скажете ви. А пенсій вони роками не бачили, виживають городами, тож про які гроші мова? Правильно каже наш голова обласної держадміністрації Микола Бутко: «На батьківщині Президента України громадська думка формується з брянських лісів». Оце прикол!

Василь ЧЕПУРНИЙ.

Про автора. *Народився в Авдіївці, що на півдорозі між княжим Новгородом-Сіверським і Довженковою Сосницею. Закінчив факультет журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка, служив в армії — ще радянській, працював у районній, обласній пресі. Працює й нині — редактором чернігівської обласної газети «Просвіта». Також — голова обласного і заступник голови Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.*

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Спорт

Події та результати

Велоспорт

Італієць Франческо Касагранде, якого вважали фаворитом перегонів Тур де Франс, знявся зі змагань перед стартом четвертого етапу. Свою відмову спортсмен мотивував поганим станом здоров'я. Нагадаю, що Касагранде зламав руку під час перегонів Джиро д'Італія. Ситуація досить дивна і розцінюється як сенсація.

Футбол

Чемпіонат України. Вища ліга. Перший тур. «Таврія» — «Карпати». 3:0. 6000. Грановський, 33, у власні ворота, Кунденок, 74, Забранський, 87.

Рішенням ПФЛ запорізькому клубові «Торпедо» дозволено заявитися в першості країни у другій лізі. Раніше цей колектив досить успішно виступав навіть у вищому класі. Але поступово фінансові негаразди змусили команду знятися зі змагань нелюбителів. І от, як бачимо, після тривалої перерви робиться спроба відродження.

Московський «Спартак», пермігши у першому матчі другого кола чемпіонату Росії «Чорноморець» — 5:0, став лідером змагань.

У Колумбії стартував чемпіонат Південної Америки Copa America-2001: Чилі — Еквадор — 4:1, Колумбія — Венесуела — 2:0.

Ліга чемпіонів. Перший кваліфікаційний раунд. «Дюделенж» (Люксембург) «Сконто» (Латвія) — 1:6, «Аракс» (Вірменія) — «Шериф» (Молдова) —0:1, «Слога» (Македонія) — «Каунас» (Литва) — 0:0, «Ліфлінд» (Північна Ірландія) — «Торпедо» (Грузія) — 0:0, «Вагур» (Фарери) — «Славія» (Білорусь) — 0:0.

Хокей

Наступного року збірна України візьме участь у турнірі Білої олімпіади в Солт-Лейк-Сіті (США) та в чемпіонаті світу (Швеція, квітень-травень). Зрозуміло, що до цих подій варто готуватися ретельно і сумлінно: багато тренуватися разом і брати участь у міжнародних турнірах. І що приємно — попит на нашу команду чималий.

Отже, підготовчий період підопічних Анатолія Богданова розпочнеться у листопаді. Їх запрошено до Латвії. Там, окрім господарів і українців, гратимуть ще й австрійці та білоруси.

У грудні збірна України вирушить до Любляни. І у столиці Словенії склад учасників міжнародного турніру досить поважний: Україна, Австрія, Словенія, Норвегія або Франція.

А перед чемпіонатом світу українська дружина двічі (13—14 квітня) зустрінеться зі збірною Росії.

Універсіада

22 серпня — 1 вересня в Пекіні відбудуться XXI Всесвітні студентські ігри. Україна буде представлена великою делегацією. До китайської столиці путівки вибороли, зокрема, команди з ігрових видів спорту. Футболісти змагатимуться у групі В разом із збірними Італії, Кореї й Таїланду. Суперниками наших баскетболістів (група С) будуть спортсмени Югославії і Болгарії. Нарешті у волейболі ми представлені двома збірними. Чоловіки (група F) матимуть за конкурентів студентів зі США, Естонії та Португалії, а жінки (група В) — команди Росії, Тайваню та Мексики.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Велети дешевшають

Днями з конвеєра заводу «Стинол» зійшов перший серійний холодильник під торговою маркою Indesit.

У налагодження виробництва холодильників Indesit, а також модернізацію модельного ряду «Стинол» (лінія Advanced) у 2001 році компанією Merloni було інвестовано близько 10 млн. доларів. До кінця року плановано випустити більш як 50 000 одиниць продукції.

Керівництво заводу «Стинол» пов'язує з появою нових моделей значне збільшення частки марки Indesit на ринку холодильників у країнах СНД і передусім в Україні.

Інтелігенція в нас не українська, а постколоніальна

Текстильний джаз

Арт-подія

У столичній галереї «Триптих» демонструвалися нові твори Музи Кирницької. Шанувальники таланту знаної художниці пам'ятають її розписи по шовку, експоновані попередніми роками в Національному музеї Тараса Шевченка. З технологічного боку, коріння її диво-творів — текстиль. Майстриня довго працювала над тканиною. До цієї доброї школи долучився талант. А в підсумку — тканині було дано інше життя.

Декоративність у М. Кирницької завжди витримана, доцільна. Чи то у традиційних квіткових композиціях, чи в авангардових творах. Квіткові композиції вражають метафоричністю: за життям рослин прочитуються людські життя. Художниця причаровує технікою виконання —ніжною, легкою. Взаємодія інтелекту, обдарування, професіоналізму народжує твори того гатунку, що ним пишалися б найкращі живописці та прикладники.

На нинішній виставці королює джаз. Три різні мелодії основного кольору — чистого, потужного, експресивного. Принаймні два з цих творів можуть бути окрасою виставки сучасного живопису. І хай роботи засвідчують передусім дизайнерський тип мислення авторки. Проте в нових формах, в інший спосіб, яскраво виражене також підпорядкування образотворчим законам. Ці твори можуть бути одночасно художніми експонатами, використовуватися для розв'язання завдань суто інтер'єрних і навіть застосовуватися як рекламні (спадають на думку роботи Енді Ворхола, який здебільшого працював на рекламу). А між тим твори Музи Кирницької спрямовано переважно на те, щоб глядач і насолоджувався, і співпереживав.

Тетяна ЧУЙКО,
співробітник Національного музею Т. Шевченка.

Робота «Саксофон» (розпис на шовку)

Премії

Всюдисущий Шевченко

Приємна несподіванка: у відомої Державної премії імені Тараса Шевченка з'явилася молодша сестра —Шевченківська премія на Полтавщині. Заснувала її редакційна колегія громадсько-політичної газети «Лубенщина» на честь журналіста-фронтовика Олексія Шевченка.

Цього року премію присуджено краєзнавцю Тамарі Дяченко. Маючи дорогоцінний сплав знань з різних видів мистецтва, Тамара Миколаївна майстерно проводить екскурсії, літературно-мистецькі вечори. Вона також —невтомний літописець другої світової війни. Занотовує розповіді фронтовиків і тих, хто пережив морок фашистської окупації. Записи використовує у краєзнавчій роботі. До речі, Шевченко — найпоширеніше прізвище на Полтавщині.

Володимир СЕМЕНО.
Полтава.

Фотопогляд

Сцена — це Голгофа

На знімку: актор з Південно-Африканської Республіки в гримі Ісуса Христа. Минулими вихідними він виступив разом зі своєю трупою у Севастополі. Актори-аматори з ПАР показали благодійну виставу про життя Христа.

Фото Сергія СВІТЛИЦЬКОГО (УНІАН).

Нові видання

Театр особливого призначення

До свого 75-річчя столичний Театр юного глядача отримав подарунок — свою біографію. І написали книгу «Театр з аурою сонця» кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв Валентина ЗАБОЛОТНА і театральний критик Володимир КОРНІЙЧУК.

У книзі живою мовою крок за кроком проаналізовано творчий шлях, акторську і режисерську майстерність колективу, його знахідки і невдачі. Згадано найяскравіших особистостей, що створювали естетику «Театру на Липках» (друга назва театру).

Уперше за історію існування театру було складено повну виставографію ТЮГу: від «Мауглі» за Р. Кіплінгом (цим твором у постановці першої в Україні жінки-режисера Ірини Деєвої було відкрито театр) —до сучасних постановок.

Дитячий театр — це театр особливого призначення. Як каже художній керівник ТЮГу Віктор Гирич (на знімку), «тут діти повинні мати можливість зустрічатися з чимось надзвичайним, принципово іншим, потрапити у світ краси і казковості, забути на якийсь час жорстоку реальність життя і наблизитися до реальності художньої».

Як влучно визначив театральний діяч Олексій Брянцев, «театр для дітей — це театр, де зібралися творчі люди — художники, які здатні мислити, як педагоги, і навколо них згуртувалися педагоги, які здатні відчувати, як художники».

Юлія ПОТАПЕНКО.

Ефект чарівного клубка

Історія костюма

З віком усе частіше згадую стару мудру приказку: «Не мала баба клопоту, купила порося». Отак і я, в літа молодії шукаючи, чим би обтяжити своє безтурботне життя, встиг не лише одружитися і наплодити діточок, а й зібрав добрячу бібліотеку. Але, не знайшовши в тих незліченних томах художньої літератури ні глибокої мудрості, ні справжньої краси, яких так жадала душа, тепер думаю, куди б цю бібліотеку подіти, щоб і в голові, і в квартирі звільнити місце для корисніших речей.

Однак моя відреченість від книжок нещодавно зазнала серйозного випробування. На очі мені потрапило видання, яке попри все захотілося придбати. Розкішна книга «Український стрій», видана львівським «Феніксом», не залишить байдужим затятого бібліофіла (навіть колишнього) не лише своєю поліграфічною якістю (приваблива палітурка, хороший папір, якісні ілюстрації), а й змістом. М. Білан та Г. Стельмащук, які значаться серед авторів книги, на великому джерельному і фактологічному матеріалі представили шлях формування і побутування українського традиційного строю від найдавніших часів до XX століття. На думку авторів, «поглиблене вивчення народних строїв дає в руки той відомий з казок чарівний клубочок, який розмотується й котиться, і веде несхибним шляхом воскресіння пам'яті. Мандруючи за ним, пізнаємо, як жили й працювали наші далекі предки, як добували і накопичували досвід, як вбиралися у будні й свята...» Гортаючи сторінки «Українського строю», не лише пізнаєш, а й згадуєш, як жили наші предки. Бо тут можна знайти і деталі вбрання, у яке вдягалася твоя бабуся, збираючись до церкви, і вичитати у словнику, як воно, це вбрання, називалося. «Передник», «бурки», «запаска», «шалянова хустка» — це ж бабусині слова...

Однак книга ця здатна не лише розчулити, вона може багато чому навчити. Тут і карта та коротка історія всіх регіонів України; тут і історія та детальна характеристика найменших елементів чоловічого і жіночого строю; нарешті знаходиш у цьому виданні і розділ про символіку одягу, звідки, приміром, можна дізнатися, що українська традиційна сорочка була оберегом безсмертя.

Одним словом, втіху «Український стрій» може принести не лише самодіяльним та професіональним митцям і мистецтвознавцям. Кожен, хто ще не забув, чийого ми батька діти, не втримається від спокуси придбати цю розкішну книгу.

А що стосується моєї бібліотеки, то, швидше за все, після цієї покупки я по-іншому вирішу долю книжкового скарбу. Принаймні, замислюся: а чи варто його позбуватися?..

Петро НЕДОЛЯ.

Погода

Спека, незначні коливання атмосферного тиску та відносної вологості повітря можуть впливати на стан здоров'я метеозалежних людей.

Протягом вихідних на території України температура повітря вночі 15—20 градусів тепла, вдень від 23 до 30 градусів тепла. На півдні до 35 градусів тепла. У західних та північних областях короткочасні дощі, грози. Вітер змінних напрямків, до 8 м/с.

На Київщині вдень можливі невеликі дощі. Температура вночі 18 градусів тепла, вдень 26—30.

Український гідрометцентр.

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Засновник і видавець — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311122.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos